

SITUATION

S T H L M

**Emmalisa
Hallander**

RÖST SOM GJORD FÖR JAZZ

**Framtidens
Socialtjänst**

40 ÅR SEDAN LAGEN ÄNDRADES

Gunhild Kreitz

TECKNAR SIN EGEN DEPRESSION

Nisse Hallberg bor i Vasastan nu och saknar inte Södermalm, trots att han växt upp och bott där hela sitt liv. Men är glad att han har skrifvarstugan kvar, så han har någon koppling dit.

NISSE HALLBERG

Om mötande trafik, humor dagboksskrivande, nytt liv och lågt stämnda trummor.

GATUPLANET SID 38 →

**Anhöriga
kämpar för
mera naloxon**

Jättegamla målningar eller *nybakade bullar?*

Upptäck sommarkyrkan.
Ladda ner appen **Kyrkguiden**.

INNEHÅLL

#328
Juni 2025

8. Mälartrappan invigs

75 trappsteg och sittgradängar ner mot Gamla stan.

14. Emmalisa Hallander

Sjunger sina låtar med en röst som gjord för jazz.

32. Ny Socialtjänstlag

Efter fyrtio år förändras grunden för socialt arbete.

38. Gatuplanet

Anhöriga slåss för ökad spridning av naloxon. För att rädda liv.

44. Hennes andra värld

Gunhild Kreitz illustrerar sin depression med få ord och stora bilder.

ALLTID I SITUATION STHLM

- 6. Min Plats
- 17. Krönika
- 47. Korsord
- 48. Dåtid Sthlm

20. Nisse Hallberg

På inrådan av sin terapeut förde han dagbok när de väntade barn. I april kom boken *Snittet – en dagbok om vägen fram till Romeo och bort från ungarlslivet* han levte.

2025

Grönan Live

VERONICA MAGGIO • ALANIS MORISSETTE • ANASTACIA
THE SMASHING PUMPKINS • **VICTOR LEKSELL** • OSKAR LINNROS
NATASHA BEDINGFIELD • KAJ • **SOPPGIROBYGGET**
SHABOOZEY • MIRIAM BRYANT • **THE CORRS** • JOHNNOSSI
THE LIBERTINES • **MADNESS** • KIM WILDE • **GRAVEYARD**
MARCUS & MARTINUS • SEPULTURA • **TJUVJAKT**
SPARKS • THE CULT • **MANIC STREET PREACHERS**
ACCEPT • **ELECTRIC BANANA BAND** • JACOB COLLIER
NORLIE & KKV • MISS LI • **ALBIN LEE MELDAU** • 1.CUZ
NESTOR • PEG PARNEVIK • **DIZZY** • MARKOOLIO • **E-TYPE**
PAPI SANTANA • **KALIFFA** • SØTE OG RARE GUTTER • **DOLLY STYLE**
SOPHIE ZELMANI • LUDWIG HART • **SKRAECKOEDLAN** • THE HAUNTED
SOFIA KARLSSON • **SIMON SUPERTI** • BLUES PILLS • **HARDCORE SUPERSTAR**
HORNDAL • DE LYCKLIGA KOMPISARNA • **GRECZULA** • MARIA JANE SMITH
LINN KOCH-EMMERY, CRESCENTERNA, LOVE TRULS • **PERKELE** • LUCIFER • **SOEN**
STEVE 'N' SEAGULLS • MACKENZY MACKAY • **BIG FISH** • THE NIGHT FLIGHT ORCHESTRA

ÖVER 50 KONSERTER
FÖR ENDAST 420 KR
MED GRÖNA KORTET!

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

Humor, vokaljazz och en ny socialtjänstlag

Den fyrtio år gamla socialtjänstlagen skrotas i sommar och ersätts av en ny lag, som man utrett och remissat och bollat med fram och tillbaka i snart ett decennium. Den nya lagen ska bland annat ha ett betydligt mer förebyggande förhållnings-sätt till metoderna som används, vilka också ska vara evidensbaserade. Den nya lagen kommer att forma framtidens socialtjänst och arbetssätt och är en välkommen och nödvändig förändring. Läs Maria Hagströms utförliga reportage om den nya socialtjänstlagen på sidan 32.

Prisbelönta jazzsångerskan Emmalisa Hallander från Skarpnäck följer upp sin hyllade debutskiva *Have a Look Inside* med *Out of Reach*, en blick mot mer kjojsnäv vokaljazz som hon skriver själv.

ENLIGT KOMIKERN OCH poddaren Nisse Hallberg är det svåraste med jobbet att vara komiker att inte tröttna på sig själv, att orka med att ge sken av att det är första gången det han säger berättas. Hans humoristiska vapen är beskrivningar – att beskriva någonting

roligt som inte är roligt. Han har aldrig fattat hur man gör när man skriver skämt, själv har han bara några få stödord på ett papper, resten kommer till på scen när han kör, i skarpt läge.
– Min självkänsla, om jag känner att jag upprepar mig för mycket, är ju sekundärt, det viktigaste är att folk skrattar.

Med boken *Min andra värld* vill Gunhild Kreitz – med stora bilder och lite text – beskriva hur depressionen känns för henne och hur hon ser på världen.
Hon har tänkt att boken kan fungera som en hjälp vid självreflektion eller som underlag för samtal.

Målartrappan invigs på nationaldagen och Medeltidsmuseet öppnar en pop-up i Gamla stan under sommaren i väntan på att någon gång i framtiden få flytta dit.
Musikern och poeten Omar Abdirizak – under artistnamnet O! har han i mer än ett decennium dokumenterat svensksomaliers liv i Sverige - berättar för första gången om sina egna erfarenheter av krig i konsertteatern *Allt som vi bär på*.

Och på Solvalla blir det drive-in bio.

Omslag:
Johan Bergmark

SITUATION STHLM REDAKTIONEN **Chefredaktör och ansvarig utgivare** Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se **Art Director** Johan Olsson **Fotografer och illustratörer** Johan Bergmark, Josefina Herolf, Anneli Hildonen och Magnus Sandberg. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.
Hemsida www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se **Räckvidd** 94 000 läsare (Orvesto konsument helår 2024).
Upplaga 14 500 ex/mån (TS helår 2024) ISSN: 1400 - 4437 **LEDNING OCH ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssonsgatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08-545 953 81 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774 - 9327 **SOCIAL VERKSAMHET** Verksamhetschef, sociala verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-545 953 88 **Samordnare** Ingemari Olofsson, ingemari@situationsthlm.se, 08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81 **Telefonnummer distribution** 08-545 953 81 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8.30 –15.30, lördagar 10-14.15. **Organisationsnummer** 80 2411-14 97 **Bankgiro** 5357- 3259 **Gåvokonto** Bg 431-2252 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se, 070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 990 kronor **E-post** situationsthlm@flowinfo.se **Tryck** Stibo Complete 2024 **Miljö** Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

FAKTA HEMLÖSHET

27 383 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor i långsiktiga bostadslösningar via Socialtjänsten och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

6 605

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1261 i akut hemlöshet.

Mätningen gjordes under en vecka i april 2023 och enligt Socialstyrelsen ska antalet ses som ett absolut minimum.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs *Situation Sthlm* av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidnings-säljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skriververkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av *Situation Sthlms* säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja *Situation Sthlm*.

MIN PLATS

En tidningssäljare
berättar om sin
favoritplats i stan

”Minns min första hemlösa natt, på en äng”

**I Jordbro ligger
Madeleine Wennerströms
blåbärsskog. Där grillar hon med
barnbarnen och minns barn-
domens skogsturer med pappan.**

Här börjar min skog. Hit kommer jag när jag behöver få andas. Det går inte att beskriva med ord vad natur betyder för mig. Jag skulle inte må bra om inte jag fick komma ut. På berget grillar jag med ungarna – barnbarnen. Och det finns mycket blåbär. Jag plockar och gör paj och sylt. Blåbär är så jäkla goda. Som barn plockade jag svamp och bär hos mammas moster i Dalarna och i Finland. Jag tyckte särskilt om när pappa och jag var ute i skogen. Bara vi. Han är inte min biologiska, men för mig är han min pappa. Det går att lita på honom till hundrausen.

Min biologiska pappa träffade jag en gång när jag var femton. Vi var lika – julbenta, mörkhåriga och hoppiga. Nästa gång var när han dog av levercancer. Han kände inte igen mig. Jag höll honom i handen och gick i korridoren med rullstolen.

Min kära dotter bor i Skogås, så jag blev superglad när jag kunde flytta till Jordbro. Jag har haft försökslägenhet förut och varit hemlös. Minns min första hemlösa natt, på en filt på en äng. Vaknade när de skulle slå gräset och hade fästingar överallt. Nu har jag en balkong med buskar jag ympar. I sommar ska jag jobba som trädgårdsskötare i Hökarängen. Det blir roligt.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO: **ANNELI HILDONEN**

18,4

miljoner kronor kostar en bostad i snitt på Malungsvägen i Bromma, enligt Fastighetsbyrån. Landets dyraste gata. Högst kvadratmeterpriser finns däremot på Lützengatan på Östermalm – 164 087 kr/kvm.

Högsäsong på Akalla Kaninhotell

DJUR Runt 100 kaniner om året checkar in på Kaninhotellet på Akallas 4H-gård. Flest vistelser är det under sommaren.

– Vi har stammisar som kommer nästan varje lov. De stannar från tre dagar

upp till två veckor, säger Erica Svensson, biträdande verksamhetschef och djursvarig.

Det finns 24 burar och kaniner som inte känner varandra bor i olika burar. Erica Svensson säger att

de är noga med kaninernas namnskyltar för att hålla reda på dem.

Alla kaniner upp till 3,5 kilo är välkomna, skötsel och foder ingår i dygnsavgiften och alla får klorna klippta vid ankomst.

Kaniner är ett vanligt husdjur i Stockholm, säger Erica Svensson. Ägarna som ska lämna sina kaniner på Kaninhotellet kommer till fots, med tunnelbanan eller i bil.

GERD ERIKSSON

DRÖMFOSTER + PARTNERS

Visionsbild av Södermalmstorg och Mälarterassen med Mälarterrassen mellan paviljongerna. Nedan från pågående rivning 2017.

NATIONALDAG I MÄLARTRAPPAN

Förra året 6 juni invigdes Vattentorget, den 6 juni i år är det invigning av nya Södermalmstorg och Mälarterrassen som leder ner till kajen mot Gamla stan.

INVIGNING Mälarterrassen har 75 trappsteg i granit och sittgränder – för den som vill vila benen eller njuta av utsikten. Terrassen går mitt i Mälarterrassen som också är i granit.

– Det är tre sorters granit i trapporna – Flivik, Tossene och Bjärlöv. Graniten har en ojämn look för att likna Harald Lindbergs trappor, de som förbinder Katarina Bangata med Klevgränd

mot Mosebacke, berättar Peter Ekholm, projektledare för Slussen från Stockholms stad.

På nya Södermalmstorg ska grå, röd och brokig granit ge ett levande intryck. Och på ett femtontal ställen har Stockholm konst sett till att det finns infälld markbeläggning från det gamla Slussen.

MAGNUS SANDBERG

– Vi ska också plantera 30 träd som tål tufft klimat – sol, torrt, avgaser och högt slitage. Det blir magnolia, ask, al, kinesträd och lönn. De planteras i höst, i sommar är det en provisorisk fröblandning på de platserna.

Ovanpå paviljongerna vid Mälarterrassen är det en enorm odlingsyta där tusentals växter ska planteras vartefter. Taket på paviljongerna har fickor som gör att regnvattnet stannar. Peter Ekholm är på plats under invigningen 6 juni i en Stockholmstad-väst för att svara på frågor om vattentorget och Slussen.

GERD ERIKSSON

Tidiga insatser mot kriminalitet

VÅRD Forskning visar att många barn och unga som hamnar i kriminalitet har psykiatriska tillstånd men varken fått en diagnos eller vård och stöd. Därför har BUP Stockholm startat ett pilotprojekt i samverkan med socialtjänst och polis. Nu ska det utökas till fler kommuner i länet.

– Det här handlar om att ge vård till unga människor som riskerar att dras in i kriminalitet, där vi ser att psykiatriska eller neuropsykiatriska tillstånd kan vara en bidragande orsak, säger Sandra Ivanovic Rubin (MP), ordförande i psykiatriutskottet.

MARIA HAGSTRÖM

ANDERS LINDSTRÖM

Myggekartan ska spåra smittvägar

KARTLÄGGNING I takt med klimatförändringar tar sig olika myggarter allt längre norrut, då de gynnas av kortare och varmare vintrar.

Nu startar Statens veterinärmedicinska anstalt ett projekt där de vill att människor skickar in stickmyggor till dem, för att kunna bestämma vilka arter som finns i landet. Då olika arter sprider smitta på olika sätt är man intresserad av att veta vilka stickmyggor som finns där det finns mycket människor – som i Stockholm.

Information finns på SVA:s websida Myggekartan.

ULF STOLT

MITT JOBB

Om yrken och
arbete i stan

VICTORIA CHRISTENSEN
BADPLATSKONTROLLANT

”Den ska ner trettio centime- ter under ytan”

– Jag står vid strandkanten eller på bryggan med en långhämtare som har en provtagningsflaska och en termometer. Den ska ner trettio centimeter under ytan där det är minst en meter djupt. Jag tar upp ungefär fyra deciliter vatten.

– Proven lägger jag i en kylväska i bilen och skickar dem sen från Västberga till ett labb i Linköping. Det tar två dygn att få svar om hur höga värden det är av e-coli-bakterier och intestinala enterokocker.

– Provswaren lägger jag in på havs- och vattenmyndighetens sida. Där kan allmänheten gå in och titta. Är värdena höga kontaktar vi respektive verksamhetsutövare som vid behov får sätta upp skyltar om avrådan om bad. Försiktighetsprincipen gäller.

– Vattenkvaliteten påverkas av regn, höga temperaturer, sjöfågel, skräp, haverier i VA-anläggningar och mänskligt beteende.

– Jag och mina kollegor kontrollerar vattenkvalitet och gör tillsyn av trettiofyra officiella badplatser i Stockholm mellan vecka tjugotvå och trettiofire. Självt gör jag runt åttio inspektioner under en säsong.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

Trots att Victoria Christensen är Miljö- och hälsoskyddsinspektör och branschansvarig för strandbaden i Stockholm anser hon sig vara en badkruka: ”Jag badar inte om det inte är över tjugotvå grader i vattnet”.

”Läget i förskolan är akut. Barn riskerar att skadas och kränkas på grund av de stora barngrupperna och den låga personaltätheten.”

Anna Olskog, ordförande Sveriges Lärare. I Stockholm är 60 procent av de åldersindelade barngrupperna större än vad de får vara enligt Skolverkets riktlinjer.

NOAK MARTINSSON

Medeltids-museet markerar sin närvaro med en pop-up i Gamla stan.

MEDELTIDEN SOM POP-UP

I ett gammalt begravningskapell från 1776 börjar Medeltidsmuseet markera sin närvaro i Gamla stan med en pop-up. Under sommaren hjälper de besökare att se spåren av medeltiden.

UTSTÄLLNING Eftersom Medeltidsmuseet befinner sig mellan lokaler och är på väg till Börshuset i Gamla stan – ingen kan dock säga när de får flytta in där – så ska de, från och med i sommar, börja markera sin närvaro i Gamla stan.

I slutet på maj flyttar Medeltidsmuseet in i en pop-up i Storkyrkoboden – den uppfördes som begravningskapell vid

Storkyrkan 1767 – och döper om den till Medeltidsboden.

– Genom Medeltidsboden får vi en chans att möta besökarna där berättelserna vi lyfter faktiskt utspelade sig. Det är ett naturligt steg i att bygga en långsiktig närvaro i Gamla stan, säger Lin Annerbäck, chef på Medeltidsmuseet.

Medeltidsboden ligger på innergården mellan Storkyrkan och Börshuset, på den plats där staden Stockholm började byggas, där staden en gång växte fram.

– Det kan vara svårt att se medeltida spår på egen hand – mycket av det man ser i området

är yngre än medeltiden. Medeltidsboden är en ingång till att upptäcka, uppleva och utforska det äldre skiktet i staden.

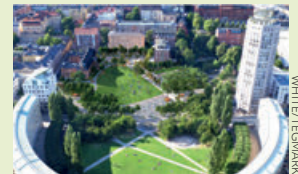
I Medeltidsboden finns en mindre utställning med modeller och föremål, och i shopen kan man köpa medeltidsprodukter, bland annat tärningar i ben, skedar av horn och handblåsta glas från Tjeckien, repliker av medeltida glas.

– Vi importerade glas därifrån på medeltiden, det var innan vi blåste glas i Stockholm, berättare Åsa Dahlstedt, butiksansvarig Medeltidsmuseet.

ULF STOLT

100

blåvalar. Textil motsvarande det – 13 000 ton – har svenskar rensat bort sedan årsskiftet, då den nya Textilavfallslagen infördes. Myrorna har tagit emot dubbelt så mycket textil i butikerna, och tre gånger så mycket i insamlingsbehållare.

WHITE/TEGNMARK

Fatbursparken får mer liv

STADSPLANERING Upprustningen av Fatbursparken har pågått en tid, och pågår fortfarande.

Med ny belysning, nya körsbärsträd och i framtiden en lekpark. Det har länge varit en av Stockholms öppna drogsener och det vill Stockholms stad ändra på.

Målet är att gå från en park som de flesta bara passerar genom, till att vara en park att hänga i. Här ska finnas möjlighet till foodtrucks, pop up-lekpark och evenemang.

Först ut är ”Söders nya superloppis” som har öppet på lördagar hela sommaren. Glad stad, skaparna bakom Hornstull marknad, planerar också en marknad i parken. ”Stockholms marknad” väntas dra i gång i juni.

Vad som kommer att säljas där ska växa fram organiskt.

MARIA HAGSTRÖM

CRAFT

**Köp årets inmarschjacka på intersport.se
eller på Intersport Skrapan.**

**HAMMARBY
FOTBOLL**

VAR NYBERGSGATAN NÄR 12.39-13.08

EN BIGBAG FYLLD med byggmaterial står på gatan precis intill den grå meterhøga avskiljaren med tre krukväxter – två högre med långa, smala blad, mellan dem en mindre växt med korta stjälkar och någon sorts lila blomstänglar högst upp – vid restaurangen på hörnan vid Linnégatan.

En ensam man med ryggen mot solen sitter själv på uteserveringen och äter. En ung kvinna med röd väska går förbi framför honom på gatan.

Han följer henne med blicken ett tag, sedan fortsätter han sin lunch.

Det är 0,7 meter till en brandpost enligt den röda markeringen på väggen vid hörnet mittemot.

En hoptrampad kartong bredvid en parkerad bil. Svarta smideslyktor vid somliga av portarna.

En svart pickup står parkerad med ett hjulpar uppe på trottoaren, motorn av, för att inte blockera gatan. I bilen sitter en man och talar i telefon, rutan nervevad: ”Jag kommer ta det med honom, det är lugnt, han kommer bli klar i tid”.

En vit cykel med bockstyre låst vid en stolpe.

Till vänster utanför en av dörarna, på den låga stentrappan ut mot gatan, ett gammaldags skrapskydd av metall i vinkel.

På en av fasaderna kolonner med fönster i och utsmyckning med gråblå rektanglar i rut-

system. På var sida dörren vid den thailändska restaurangen grönbå krukor med växter i.

På en garagedörr informerar bostadsrättsföreningen att de får in obehöriga i garaget och ber därför de boende att hålla ett öga på att dörren stängs ordentligt vid in- och utpassering med bil och cyklar.

FYRA OLIKA TANDARBETARE skyltar vid en av portarna: två tand-

läkare med var sin oval mässings-skylt, en tandhygienist med en vit rektangulär emaljskylt, och en Straumann längst ner som jobbar med implantat-system vars skylt också bär en kortare slogan – ”Nya tänder som sitter fast”.

På hörnet mittemot Karlsons skola utanför glaslagnings-specialisten – enligt reklamskylten bränner de ihop allt i glas och kristall, allt kantstött kan slipas – står ett äldre par med varsin rullväska. De vrider och vänder på en telefon, tittar ner i skärmen.

Efter en kort intern överläggning tar de sina rullväskor och går över gatan, mannens väska tippas till över gatstenen och han sliter den irriterat med sig, och går bort i riktning Karlaplan.

TEXT ULF STOLT

FOTO: MAGNUS SANDBERG

Andörsgatan
K. Kruken

P
Avgift
Taxa 2
Tisd
0-6
Boende
0
Bottorps sjukhus

Enslennings
SPECIALISTEN
van och ligas
slipars

EMMALISA HALLANDER, JAZZSÅNGERSKA:

”Det fanns några olika spår i jazzen jag dragits till”

Med nya skivan *Out of Reach* är verkligen Emmalisa Hallanders sångröst i fokus. Och hon har skrivit nästan alla låtar själv.

TEXT ULF STOLT FOTO MATILDA HALLANDER

DET VARNÄR Emmalisa Hallander började gymnasiet – hon har spenderat åtskilligt med tid på Saltsjöbanans blå tåg till och från skolan, hon växte upp i Saltsjöbaden – och senare fyllde på med folkhögskolestudier i två år i Skåne, som hon lutade sig in mot jazzen.

– Det var där jag fick upp ögonen för den, mina vyer vidgades. Då fanns det några olika spår i jazzen jag dragits till. På första skivan är det nåt lite mer fritt inslag, sen har det blivit influenser från annan musik – jag är ett stort Beatles-fan, bland annat. Vilket påverkat hur jag skriver och velat arrangera musiken.

På senaste skivan *Out of Reach* – det var releasekonsert för den

25 maj på Fasching – är det mer renodlad, klassisk vokaljazz.

– Jag tycker det passar låtarna jag skrivit till den skivan, och jag har med stråkar också, det blir ett sound som skapar en helhet.

Hon skriver låtarna på piano och gitarr, men drar sig för att kalla sig pianist – ”jag är inte en pianist alls, jag kan leta ut ackord” – utan det är gitarr som är hennes instrument. Men beroende på vad det är för låtidé och vad som passar den, så väljer hon att sätta sig vid pianot eller lägga gitarren i knät och skriva vidare.

Hon började ta gitarrlektioner som ung och har spelat sedan dess, vilken höll henne borta från att behöva hjälpa till hemma.

– De störde mig aldrig om jag

satt med gitarren och spelade och sjöng.

Till skillnad från flera av klasskamraterna i gymnasiet på Södra latin som hade föräldrar som var musiker, växte inte Emmalisa Hallander upp i ett sådant hem. Det lyssnades på musik, blandat, men mycket klassiskt.

– Pappa är väl nån sorts lägereldsgitarrist, han brukar sitta och sjunga och spela, och mamma spelade fiol som ung, men de är inte musiker så.

– När jag började gymnasiet och klasskamrater hade föräldrar som var musiker så började jag ju

fatta att det här var nåt man kunde göra, ett yrke, att det inte bara va en dröm att hålla på med musik.

HON BEFINNER SIG mitt i en ung generation med väldigt duktiga jazzmusiker i Stockholm, ivriga på att spela mycket, gå på jam, ta sig ut med sina instrument och höras och hålla jazzen vid liv.

– Folk är verkligen på hugget, det är så kul att va omkring det. Om jag behöver några musiker till nåt, kanske mer nån mingelgrej, nåt lite löst, så kan jag välja på hur många grymma som helst, som är kul att spela med.

När Emmalisa Hallander sjunger jazz låter det som hon kan hålla ut och sjunga en väldigt lång ton, för att sedan ta ett väldigt kort andetag, och sedan kunna sjunga en lång fras och ton igen.

Hon har lite svårt att sätta ord på hur hon gör när hon sjunger, de tekniska aspekterna av rösten och hur den används.

– Om man sjunger en lång ton och tar ett andetag så behöver det nödvändigtvis inte va ett stort, djupt andetag som ►►►

EMMALISA HALLANDER

Bor: Skarpnäck, uppvuxen i Saltsjöbaden.

Gör: Jazzsångerska, musiker, kompositör.

Aktuell: Med nyläppta skivan *Out of Reach*, spelar på Vår Gård i Saltsjöbaden 6 juni. Fick Monica Zetterlundstipendiet 2024, Faschings Vänners stipendium 2024 och Lira musikmagasin utsåg henne till Årets genombrott 2023 med debutskivan *Have a Look Inside*.

SAND & HALLANDER

■ Emmalisa Hallander har också en duo, Sand & Hallander, med sin bästa kompis Nina Sand. Det är mer singer/songwriter på svenska, de sjunger alla låtarna ihop.

■ "Det är vispoppigt, Ted Gärdestadaktigt – där spelar jag gitarr, men på den här skivan spelar jag inte gitarr. Jag är ingen jazzgitarrist så, det kräver en annan fingerfärdighet som jag känner att jag inte har ännu."

är det bästa för nästa ton. Det kan låta som att jag tar ett litet andetag, men jag har fått slut på luft och släpper egentligen bara ut magen, diafragman igen. Man ska tänka nerifrån magen att man släpper in luft.

Sjunger och andas du annorlunda när du sjunger i duon än när du sjunger jazz?

– Lite andra delar av rösten används då, även stilistiska detaljer, som hur mycket vibrato man använder. Också lite för att om man gör musik i olika genrer och ändrar sin röst hela tiden... för mig blir det då lite... jag vill ju hitta ett genomgående sound i min sång som är jag. Oavsett vilken musik jag gör.

Hon ger ett exempel på att om hon i singer/songwriterssammanhang ska ta en hög ton så använder hon bröst-rösten för att få den stark, men sjunger hon

"JAG VILL JU HITTA ETT GENOMGÅENDE SOUND I MIN SÅNG SOM ÄR JAG."

jazz kan hon ta samma ton lite mer luftigt när hon går upp.

Och hon använder en annan sångteknik – som hon skulle kunna använda när hon sjunger pop och rock – när hon scat-sjunger, för att efterlikna en saxofon eller trumpet.

– Ett ljud som är hårt och starkt, mer tydligt, än det här luftiga och fluffiga. Soundet och tekniken anpassas ju efter musiken man sjunger.

Varsitter vibratot?

– Istämbanden. Det är ju att man rör sig mellan två toner. Det finns en app där man kan sakta ner musiken och höra mellan vilka toner vibratot ligger, hur det skiljer mellan Sarah Vaughan och Whitney Houston, till exempel.

TVÅ AV LÅTARNA på skivan har Emmalisa Hallander inte skrivit, annars är allt hennes text och

musik. Och versen i "Month of May" om att avsluta studierna och ta sin examen är sann. Hon har precis avslutat sina studier, läst jazzsång i tre år på Kungliga Musikhögskolan.

Under studierna på Musikhögskola började hon spela ute och påbörja sitt frilansliv, både pluggade och bokade spelningar.

– Jag är glad att jag gjorde det, även om det i perioder under skolgången blev stressigt att hinna med båda. Vilket även en del lärare tyckte – "du, fokusera på skolan nu, inte bara spelningar utanför". De blev lite irriterade på det där.

– Men det hade inte gått att bara gå i skolan och sen efter tre år... det är ju inte som att jag får ett diplom i sång jag kan lämna in till en arbetsgivare och säga: "Hej, kan jag få ett jobb?". Du måste ha börjat bygga upp ditt namn. ■

I varje människa bor en människa

DETKOMMEREN hagelskur. Plötsligt förändras Paris gator. Nyss drack folk vin i solen, en mamma sprang efter ett smitande barn vid busshållplatsen och turister var på väg mot brännskadade Notre Dame. Men sen kom vinden och rev tag i träden. Och is föll från himlen.

Alla försvann.

Kontraster, tänker jag när jag tittar ut från den franska balkongen och ser hagelbitar stora som golfbollar krossas mot det snirkliga räcket och stolen som träcklats ut på den smala avsatsen för att kunna sitta och glo på folk. Men nu är gatorna tomma, förutom den vitklädda damen med vitt paraply som skyndar på gamla ben in i butiken som är lika liten som hon. Där är allt vitt, förutom att hon drar ut en hemlig låda i ett vitrinskåp bakom travar med böcker, om man frågar efter cigg.

De röda skyltar, som förr visade att caféer i varje gathörn säljer tabac, existerar inte längre. Hur fan ska man få tag på cigg? Undrade mitt resesällskap, innan vi hittade vita damen.

Om några timmar ska jag träffa en vän som fann kärleken över nätet och sa hej då till Sverige, hej till Paris och det romantiska skimret över byggnader som sett århundraden passera. Hon arbetar i den del av stan som har breda boulevarder, triumfbågar och Eiffeltorn. Hon ska bara jobba klart för dagen, ta hand om någon kund som spenderar timmar i butiken och hundratusentals kronor bara sådär. En kunglighet eller en premiärministers dotter. Eller kanske en världskändis. I alla fall någon svinrik.

JAG HAR INTE sett min vän på länge, men det känns som i går när jag sätter mig mitt emot henne vid ett restaurangbord. Vi lever olika liv i dag men i ett tidigare liv bodde vi ihop,

**MARIA
HAGSTRÖM**

Nyhetsredaktör
och reporter

"På mitt jobb
gråter folk
av andra
anledningar"

delade snarkningar och makaroner med ketchup. Nu äter vi indiskt.

Min vän berättar att det finns vuxna människor som gråter för att de inte kan köpa ett visst svindyrt smycke. Inte för att de inte har råd, utan för att butikschefen inte anser personen vara rätt person att bära det.

Jag säger att på mitt jobb gråter folk av andra anledningar.

På hennes jobb träffar hon folk som lever i överflöd, på mitt jobb träffar jag människor som saknar ett hem. Kontraster, säger vi, om hur olika världar det är. Hon säger att hennes jobb handlar om psykologi och att hantera människor. Och det gör mitt också.

Folk lever i olika verkligheter. Och de olika verkligheterna är verklighet för dem som lever där. Inte behöver de svinrika vara lyckliga för att de har dyrbara skatter. Ensamhet kan finnas överallt, och en desperat önskan om att få tillhöra, om det så är med hjälp av ett smycke. I varje människa bor en människa. Ibland får man bara leta lite extra.

JAG ÅKERTILLBAKA till hotellet som Robin Hood och tänker att världen är orättvis när kontraster blir för stora. Vissa har för mycket och andra för lite.

Jag träffar på mitt resesällskap utanför hotellet. Han är röksugen och på väg till vita damen.

Hon bökar runt i butiken, där hon är från morgon till midnatt. Vi slår oss ner och hon pratar knagglig engelska. Jag vill ta en bild av hennes speciella butik, men det får jag inte. Hennes verklighet ska bara vara verklig i verkligheten, inte upplevas genom en lins. Där inne i hennes lilla värld färgas allt ljusst, men hon inger sådan respekt att jag tror att hon kan få is att falla från himlen.

Om hon skulle vilja. ■

MÅSJ-VLARNA

Här vaknar man upp helt utvilad och pigg. Man håller upp en kopp kaffe, tar fram en cigg och går ut på balkongen för att avnjuta morgonciggen i lugn och ro. Men tji den!

Måsj-vlarna skriker helt hysteriskt överallt, så det var bara att gå in igen. Tänk hur det skulle låta om vi människor lät så när vi vill vara intima. Vilket liv på både tunnelbana och pendeltåg. Fy för måsar.

H.P

KATTEN LEJA DÖPT

Jag åker till Uppsala. Träffar mina underbara barnbarn. Den lilla som är drygt två månader har börjat skratta då jag tittar på honom.

Sen hon som är fyra i maj ere full rulle på. Hon e så söt. "Farmor nu ritar vi!" Sen fem minuter senare. "Nu går vi ut och gungar!" Verkligen energi men alltid roligt att träffa dom.

Jag träffar ju inte dom mer än en gång i månaden. Hon

har till och med fått döpa min katt för jag kallade henne katten. Men nu så sa hon "Snälla farmor, jag har ett namn". "Va e det", frågade jag? "Leja" sa hon. Så nu heter katten Leja.

Lena Freij

I TVÅ OLIKA VÄRLDAR

Ni känner inte mig lika bra som dom som har känt mig i tjugo år.

Men kontentan är att jag har fått lära mig mycket strikta regler eller mera som en "hederslag".

Illustration: LO

Eller "tjuvheder". Man skvallrar inte, man tar inte sina polares eller vänners saker. Men nu håller "regelboken" på att skrivas om känns det som.

Jag lever efter "tjuvheder" som tog mig in i den kriminella världen. Och att jag nu har blivit anklagad för kompistjuveri är fan i mig inte klokt. Jag har nog aldrig blivit så förnedrad i mitt liv.

Är det okej att säga vad som helst, att anklaga vem som helst för vad fan man vill? I den riktiga världen eller i det vanliga samhället så skulle jag kunna gå till polisen och anmäla den person som har sagt detta. Om jag var en vanlig "Svensson".

Det går inte i den kriminella världen. Utan jag förväntas slå min anklagare sönder och samman med ett järnrör. Jag har också fått förslaget att låta honom få kapa ett lillfinger. Men vad fan.

Dom som känner mig vet att det inte finns en chans i helvetet att jag skulle ta någons saker. Sånt ingår inte i min värld. Jag skulle hellre hoppa från Västerbron.

Men om jag ska vara hundra procent ärlig så om jag ska vara seriös skulle jag vilja... Om jag varit gift och min älskade vore otrogen med en annan man, hade det känts lika jävligt svekfullt, eller som man säger, knivhugg i ryggen "typ".

Men det bästa (om man kan säga att något är "bra" med den här soppan) det är att alla som känner mig och gillar mig har kommit fram och backat upp mig till hundra procent. Det har gjort att jag blivit tusen gånger starkare och orkat. Så alla mina vänner: ett jättetack. Och jag menar det.

#467

BLANKA PAPPER

Tänk om jag ändå hade en talang.

Det känns som jag bär ett ok på mina axlar.

Men tyvärr bara massor med blanka papper som aldrig blir en bok.

Lena Freij

ANGÅENDE VAKTERNA I TUNNELBANAN

Jag måste faktiskt ge en eloge till en vakt som jobbar i tunnelbanan. Han kom fram till mig och frågade om jag kunde hjälpa honom genom att gå till sprutbytet för att hämta naloxon som är till för att rädda dom som har fått överdoser. Han menade på att deras vaktbolag inte har godkänt att dom får ha sådana på sig och jag som gammal heroinist blev både arg, ledsen och upprörd över att det var så.

Så jag sprang till sprutbytet och hämtade sex stycken naloxon till honom. Han blev jättetacksam över det och jag kände att jag gjorde en god gärning. Sedan dess har vi fått en jättefin kontakt.

Victoria

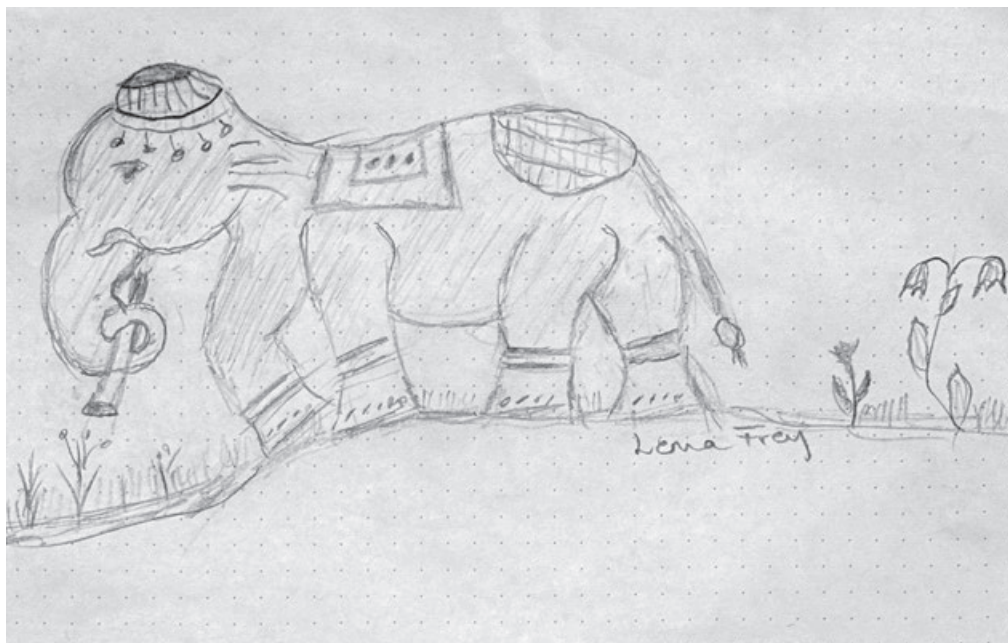

Illustration: **Lena Freij**

Illustration: **Lena Freij**

I ALLA FALL EN CIGG

*Inte deppa
bara peppa.
Bra väder,
i alla fall en
cigg kan
du få.*

Aik

KNÄCKT OCH GRÅTA

Inget ska vara lätt,
inte ens när man gör rätt.
Varför försöka när du
endast vill klaga.
Trött på att försöka
försvara när allt man
får höra är att man har
fel fast jag inte gör
det.
Varför ska jag få all din
ångest när jag har nog
med min egen,
allt för andra handlar om

seger.

Ska jag vara ledsen för att du
ska må bra då kan
jag lika gärna bara
dra.
Låt mig i så fall bara va.
Har ändå ont i mitt hjärta,
behöver inte mera smärta.
Du verkar mest vilja
trycka på alla ömma
punkter och knappar
tills jag vill gråta.
För mig är det en gåta,
vill du se mig knäckt och gråta?

Nadja

Hälsan börjar med munnen.

Mår tänderna bra finns grunden
för bättre hälsa på plats.

tel: 08-442 11 60

sodertandlakarna.se

söder
tandlakarna

Starka tänder - hela livet.

Nisse Hallberg har inga trummor kvar, bara en bunt cymbaler förvarade hos sin agent. Han har precis börjat ta körkort för automatväxlad och önskar att han fortsatt föra dagbok, den dagbok hans terapeut rådde honom att föra under graviditeten och som blev till boken *Snittet – en dagbok*. Men första måste han tyda meddelandet han just fick i mobilen. Och köpa ny säng.

Text **Ulf Stolt**
Foto **Johan Bergmark**

Mötande trafik på enfilig väg är det som skrämmer Nisse Hallberg mest just nu. Men han har inte hunnit uppleva det så mycket ännu. Strax innan vi träffas har han kört bil för andra dagen i sitt liv – han har precis börjat en intensivutbildning för att ta körkort för automatväxlad bil.

Dagen innan var första gången han över huvud taget satt bakom ratten på en bil, körde två sjuttiofemminuterslektioner.

– Men i dag var jag ute och rattade i Gröndal, backade runt ett hörn, körde korsning. Det går snabbt. Han sa det, läraren, att så här snabbt ska det inte gå.

– I går körde jag på en parkering först, lärde mig starta och så. Sen var det lunch, sen var jag nere och styrde runt vid Färgfabriken, inga rödljus. Men i dag var det körning i trafik: ”ta vänster här”.

Tanken först var att ”typ åka två veckor till Bollnäs, tokköra där och sen köra upp och komma hem med ett körkort”. Så blev det inte. Nu kör han lektioner här hemma i stan, och ska övningsköra lite med en kompis på sidan av för att skynda på processen.

Och se till att sätta teorin på första. Och greja halkbanan.

Målet är att ha tagit körkort när han och familjen åker på semester till Gotland i sommar.

– Vi var på Gotland förra sommaren, jag kan inte flörta med Göran Ringbom igen (lokal keramik och profil, bandet Di sma undar jordi och låten ”Snabbköpskassörskan”, red. anm.) att han ska skjutsa mig till matbutiken varje dag.

– Att köra bil på södra Gotland känns hur lugnt som helst, det jobbigaste är väl att ta sig till södra Gotland. Det jag känner mest rädsla för när jag kör enfiligt är mötande trafik, att man ska frontalkrocka med nån.

Han var på halkbanan för några veckor sedan och hoppades då på att få köra lite bil, men det var för att spela

”När jag började med standup ville jag va med i tv och synas, nu har jag helt tappat det.”

in ett inslag till ett humorprogram, ”ett improvisationsbaserat program som ska gå i TV4 senare, jag vet inte vad som kommer hända”.

Gör du mycket såna grejer?

– Nja... just nu är jag väldigt bra på att tacka nej, jag vill bara göra sånt jag tycker är kul. Senast jag gjorde nåt sånt lekprogram, nåt ”Bäst i test”-aktigt program, så hade jag inte kul. Även om folk tyckte det var kul. Jag har blivit mer selektiv.

– När jag började med standup ville jag va med i tv och synas, nu har jag helt tappat det. Nu vill jag bara göra roliga saker, men det kan va vad som helst.

När vi hade kontakt inför intervjun spelade han in ett avsnitt av podden *Kafferepet* ena dagen, och stod och slungade potatismos med Edward Blom en annan dag.

– Vilket är kul, det är en fröjd att få laga mat med Edward Blom. Han är snäll. Och skör.

Nisse Hallberg var snabb på bollen för drygt ett decennium sedan, när poddmakande började bli en alltmer populär och inriktad sysselsättning för varierande sorter av kulturarbetare.

– När jag började var precis när snackpoddarna kom, det var ju oplanerat då – ett gäng sköna snubbar bara som satt och tjtöade. Man kanske hade med signån spaning eller så. Då fanns det hur många poddar som helst. Men nu har vi Filip & Fredrik och Alex & Sigge, de har ju överlevt av en anledning. De gör hemlåxan, är punktliga, kommer ut utan tjafs.

– Jag vet ju själv – ska jag lyssna på Creepypodden och de inte lagt upp ett nytt avsnitt när de ska komma så tappar man tilliten.

Just nu är han iblandad i flera poddar, förutom *Kafferepet* också med podden *Är jag sjuk?* med sin flickvän Emelie Uggle plus läkaren Jesper Salén. Podden beskrivs som en läkarundersökning utan slut dit lyssnarna också kan skicka in sina egna hälsofrågor.

Nisse Hallberg har varit öppen med sin hypokondri, gjort standup-show på temat, *Jag är sjuk* 2016, och berättade när han intervjuades i Situation Sthlm # 223 att han snackat till sig två helkroppsröntgen och två hjärnröntgen när han ”varit säker på att han varit döende.”

– Jag fattar inte att jag kan få läkare att göra det, men jag är så övertygande, berättade han då.

Idén bakom podden *Kafferepet* bygger på att läsarna skickar in sina berättelser, de läser sedan upp dem med målet att uppfinna en ny Råttan-i-pizzan-skröna som börjar leva sitt eget liv och till slut kommer tillbaka och återberättas för upphovsmannen. ▶▶▶

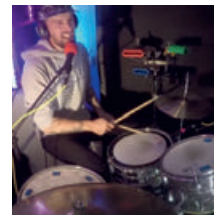

PHOTO: ANDREAS VON THIE-ERAN

Trumslagaren Nisse Hallberg

■ Nisse Hallbergs trumidol är The Bands trummis Levon Helm.

■ I dag har han inga trummor kvar. Han sålde sitt sista kit till Markoolios trummis, som samlar på DW-trummor, som är det märke han spelade på. Hans agent Markus Wiklund Ferrer fick hans sista bastrumma, och även cymbalerna att ta hand om, men de kommer han aldrig göra sig av med.

■ Nisse Hallberg gillar att spela på lågt stämde trummor, så det låter fläskigare, och ”man kommer undan med lite tekniska missar”.

Preskriberat

■ Nisse Hallberg växte upp vid Zinkensdamm, gick på Mariaskolan, och berättar att han som ung stökade runt i Tanto och Skinnarviksparken och gillade att spränga saker. Efter julhelgerna, då han och polarna ofta fått en deodorant i julklapp och hade några smällare kvar sedan nyår, tog de med dem ut, fyllde en papperskorg med drivgas och kastade ner en smällare: "Det blev liksom som en bomb av nåt slag".

Vilket nu har hänt. Det tog fyra år.
– Upphovsmakaren till en historia fick den återberättad för sig av nån som sa att det hände dennes kompis. Så vi har lyckats.

Upprinnelsen till idén var att Nisse Hallberg besökte vännen Adam Alsings radioshow och efteråt talade de om att göra något ihop. Då hade han lyssnat på en brittisk podd som heter *Gossipmongers* – folk skickar in skvaller, förtal och historier, det bidrag som vinner i veckans avsnitt skriker man sedan ut genom ett öppet fönster.

De planerade hur de skulle göra podden på sitt sätt, att de skulle ta med Johanna Hurtig Wagrell, att den skulle heta *Kafferepet*.

– Sen gick Adam bort några veckor senare. Jag kände att jag bara inte kunde släppa det. Så då tog vi med Albin Zorman Olsson. Det kändes liksom att jag inte hade mage att släppa det, utan se till att göra det för Adam. Det hade inte varit värdigt att släppa det.

I april i år kom boken *Snittet – en dagbok*, där Nisse Hallberg, på sin therapists inrådan, fört dagbok under en stor del av hans och flickvännen Emelie Ugglas graviditet – från 1 juni 2024 till 20 december samma år.

Därför att en 40-årig pojke och en 44-årig tvåbarnsmamma beslutat sig för att skaffa barn.

Från 39 sekunder i rum fyra på IVF-kliniken i bokens förord till att han tänker att han nog ska skita i förslaget från bokförlaget han just haft möte med.

– Jag har inte fört dagbok sen jag slutade föra dagboken som blev boken. Dumt nog. Jag ångrar det jättemycket, så jag ska börja göra det.

Han kollar telefonen, fixar med mössan.

– Rådet från terapeuten att skriva ner saker var så bra, så glad att jag gjorde det. För jag hade inte kommit ihåg nittio procent av det, det hade stängts ute. Emelie sa "men så

***"Vår granne är skridsko-
sliparen i Bajen bandy,
så det är ingen risk att
man stör."***

jobbigt hade vi det väl inte?". Hon kom inte ihåg hur pissigt hon mådde. Det vände sen några veckor innan födseln, så hon fick ett bra avslut på graviditeten.

Att det blev en bok berodde på att han kontaktades av ett förlag som ville att han skulle skriva en bok om konflikträdsla – något han talat mycket om i sina standup. Men det ville han inte. Och han bad dem att inte ens föreslå att han skulle göra en kokbok. Då frågade de honom om det fanns något han ville skriva om. Då berättade han om dagboken han fört.

– "Ja men då har du ju en bok"... Sen har det redaktörats en del med texterna. Mycket som var helt ointressant togs bort, det fanns en jävla massa tecken. Allt skrivet i telefo-

Nisse Hallbergs humoristiska vapen är att beskriva situationer roligt som egentligen inte är roliga.

”Jag pluggade musik på Fridhems folkhögskola nere i Skåne, jazz, jag är gammal jazztrummis.”

nen. Jag skrev även mina krönikor i Café – jag skriver inte längre krönikor där – i telefonen.

Det mesta i boken är skrivet på rygg i soffan. Utan att stava särskilt mycket fel på det lilla tangentbordet på telefonens skärm.

– Jag skriver snabbt med tummarna. Jag skriver på datorn också, men nittio procent skriver jag på telefonen. Jag märker när jag skrivit på datorn, för då svävar jag i väg, det går snabbare, tappar tråden lite.

Plus att det blev – även om han sa till förlaget att han inte ville göra en kokbok – några recept i boken också, bland annat på köttfri tacomidag, mamma Gunilla Hallbergs tonfiskröra och på mackan Fat n’ Fresh.

Nisse Hallberg har jobbat som kock, bland annat på Brasseri Godot, Kåken och Story Hotel. Det fanns en tid när han hade planer på att satsa på yrket och tävla i mat. Och under pandemin – när allt scenarbete stängdes ner – lanserade han ”Coq Au Vin i karantän” på sin Youtubekanal, där han lagade en rätt tillsammans med tittarna.

– Jag ville åt den där Floyd-känslan, att det ska släppas oklippt. Folk hade ju tid att titta på saker då. En enkel pasta kunde ta två timmar. Det skulle va så enkelt som möjligt.

– I början var det många som var med. Efter sex veckor märktes det att folk började tumma på det där att va hemma mer och mer, det var färre som kollade. Även om det var samma regler som fortfarande gällde i samhället.

Han gjorde även standup via länk.

– Det gör jag aldrig om. Det var nåt företag som köpte det, de satt via datorer och kollade, inga skratt hördes, det var fruktansvärt. Jag gjorde två såna. Men det var kul, folk hittade på grejer, videopoddar, Magnus Betnér gjorde en grej när han bara gick i snön i femtio minuter och bara pratade, filmat i en tagning.

– Folk var ju tvungna att hitta nya sätt att underhålla, nå ut. Nisse Hallberg har Zinken tatuerat med spretiga små bokstäver på ena underarmen.

Han växte upp där, med sin mamma och syster på sjuttiofyra kvadrat, mamman sov på bäddsoffa i vardagsrummet.

En verklighet han själv nu är van vid, efter att ha bott på bäddsoffa i ett liknande arrangemang i en lägenhet vid S:t Eriksplan under två års tid. Nu har de precis bytt lägenhet och fått betydligt större, en bit bort på andra sidan Vasaparken.

– Det var tigt på sjuttiofyra kvadrat att va fyra vuxna och ett spädbarn... det gick inte. Vi är fem nu med bebis. Och så två pojkvänner...

Egentligen skulle vi träffas på Nisse Hallbergs kontor – en skrivarstuga i de gamla träkåkarna i närheten av Norska kyrkan på Stigbergsgatan på Söder – men Adam Pålsson, som han delar den med, fick med sig hans nycklar när han åkte till Frankrike.

– Jag är där en dag i veckan och jobbar, sitter där och skriver. Vår granne är skridskosliparen i Bajen bandy, så det är ingen risk att man stör.

– Det är skönt att ha kontoret på Söder så jag har en fot kvar där, men jag längtar inte efter att bo där. Inte alls.

Han senaste adress på Södermalm var lägenheten han hade på Gotlandsgatan vid Bjurholmsplan, där videos till flera av låtarna som han och Henrik Nyblom spelade in filmades.

– Vi gjorde reklam för vår standup-klubb, men det var ingen som fattade det, det kom ingen för det, det blev bara ännu en konstig låt som las upp på min youtube, folk fattade inte vad de där låtarna var.

Vilka är dina humorrötter?

– Eddie Izzard och Seinfeld. Och Fawlty Towers. Sen Hasse & Tage, Lindeman. När jag var runt tjugo så var Lindeman... jag mådde psykiskt dåligt och pluggade musik på Fridhems folkhögskola nere i Skåne, jag är gammal jazztrummis.

Nisse Hallberg började spela trummor i kommunala musikskolan när han var 9-10 år, efter att han sett Kalle Persson – brorson till trummisen i bandet på Allsång på Skansen och ett år yngre än honom – spela trummor till Hep Stars låt ”Cadillac” i Söndagsöppet.

– Sen stod det mellan trummor och saxofon, då tog jag trummor för man fick sitta ner, ren och skär lathet.

Han gick på Södra latin, sedan folkhögskola och sedan sökte han, och kom in, på Malmö musikhögskola, men ville gå i Köpenhamn för det var coolest, sedan rann trumspelandet ut lite i sanden. Men inte innan han åkt till New York med sitt band, efter att de vunnit en tävling, och spelade på en jazzmässa. ▶▶▶

A photograph of a large, leafy green tree in the foreground, with a street lamp and a building visible in the background. The text is overlaid on the left side of the image.

”Jag och mamma har en intern chockhumor, jag kan säga så grova saker till henne bland folk, så mycket skinn på näsan och självdistans... Det har gett mig utrymme att få va hur clownig jag vill.”

Nisse Hallberg

■ **Gör:** Komiker, poddare, före detta kock och jazztrummis.

■ **Aktuell:** Med boken *Snittet – en dagbok* om han och flickvännen Emelie Ugglas graviditet innan sonen Romeo föds. Och i poddar och olika tv-produktioner ni hittar där poddar och tv-produktioner finns.

”Det är många självmedicinerande själar i nöjesbranschen.”

– Det var stort, jazzradion var där. Det var svårt. Bröligt. Frijazz. Med låtar som ”Hungerstrejk på Mynttorget”. Det var väldigt musikaliskt, men det var coolt att vi var så anala och pretentiösa när vi var nitton.

– Trummandet försvann med humorn, jag har plats för en kreativ sak i taget. Jag har ju hållit på med musik, matlagning och humor – men nu börjar det klia lite i fingrarna att ta upp trummandet igen, men då måste jag öva...

Det var på folkhögskolan där han pluggade jazztrummor som han gjorde sin första grej på scenen där han fick människor att skratta. Skrivarlinjen på skolan anordnade Poetry Slam och hade kort om folk. Bad honom vara med. Han skrev en text, situationer ur livet. Och gick till final.

– Jag fick hela rummet att skratta. Där föddes nånting, men det dröjde ju fem år till innan jag började.

Han stod på ett internetcafé i Barcelona 2010 när han fick mail från Big Ben som berättade att han just fått sig tilldelat tre minuter 21 september.

Innan dess hade kompisar tjatat på honom att testa standup, och han hade själv varit runt på klubbar och kollar. Insett att det var nåbart. Att det kändes som hans grej.

För humor hade hela tiden varit närvarande i hans liv.

– Morsan och min morfar är otroligt roliga båda två. Översociala, svinroliga. Jag och mamma har en intern chockhumor, jag kan säga så grova saker till henne bland folk, så mycket skinn på näsan och självdistans... Det har gett mig utrymme att få va hur clownig jag vill. Jag fick verkligen va mig själv, va tramsig, när jag var liten. Det lärde mig att va rolig.

– Även Nilecity, den eran humor, har format mig. Då började jag imitera Robert Gustafssons gubbar och göra egna imitationer. Det har gjort att jag hittat mina egna gubbar och röster, Killinggänget formade mig mycket.

Första gången människor vek sig av skratt var när han imiterade Mikael Persbrandt.

– Jag fick mörk röst tidigt, då låg det nära till hands att imitera Micke Persbrandt, jag behövde bara säga att jag var Micke Persbrandt så var det en imitation.

– Sen insåg jag att imitation var fult. Det är roligare med

en ganska dålig imitation. För med en bra imitation spelar det ingen roll vad du säger, orden har ingen tyngd. Då är det roligare att göra en dålig imitation och få orden att bära, den kombinationen.

I början av sin standup-karriär var han svårt influerad av den australiensiske komikern Jim Jefferies.

– Han blev min röst i början, allt skulle va coolt, romantisera dekadens. Men plötsligt är man över fyrtio och bara ”varför höll jag på så där och sa så?”

– Jag var också så transparent med mitt liv, det blev lite svårt att få jobb, jag gjorde det lite svårt för mig. Det var ju så att många söp ju lika mycket, men de stod inte och snackade om det på scenen. Det är många självmedicinerande själar i nöjesbranschen.

– Jag har vunnit på att vara så transparent med allt för då blir det ju humor och man får en distans till det, och blir medveten om vad man har att jobba med i livet.

Nisse Hallberg får ett mess: ”Vi är i bassängen”. Det är från hans flickvän. Autokorrekt och dyslexi gör att han inte riktigt kan vara säker på vad hon menar – men hon bör inte befinna sig i närheten av någon bassäng för tillfället.

Efter intervjun ska de gå och köpa en ny säng.

– De är verkligen bra på att få en att känna sig som att man köper en riktig skitsäng, för den första de visar en kostar typ nittio tusen.

Han nämner Lasse Hallströms film *Jag är med barn* med Magnus Härenstam, där att bli pappa i en scen jämförs med att hamna i fängelse.

– Det fanns ju en liten rädsla för att livet nu skulle va över, att jag skulle passa på att göra saker i stället för att va i nuet. Men nu är ju livet lika fritt som det var innan, bara det att jag har bebisen med mig när jag gör nåt. Det är jobbigare att ha hund, den får ju inte följa med överallt.

Han tar av och på mössan, justerar håret bakom ena örat.

– Om nån sagt till mig att om fem år kommer du rulla barnvagn, bo i Vasastan, hålla på att ta körkort och ha en chihuahua som heter Los Angeles... då hade jag sagt...

Varför heter hunden Los Angeles?

– Fråga min tjej och bonusdotter. De övertalade mig, innan vi visste att vi skulle ha barn. Då gick jag med på det om det var deras ansvar. Nu är det bara jag som vill ha hunden kvar.

Livet, som han kände till det tidigare, har verkligen vänt i hundraåttio grader.

– Absolut. Jag älskar det liv jag lever nu. Också för kontrasten att va en sorts evig ungar, göra vad man vill och inte svara upp till nån, va min egen chef, till att nu svara mot nån som säger ”så där vill jag inte att du gör”. ■

TOM ÄR GRAVEN

Jag stoppar fingrarna i jorden, lyfter den å snurrar på den, trött på repriser här i smeten, därför vrider jag planeten. Färgar den som jag vill ha den, som en lök beskär jag skalen, smetar sedan på med färgen, senapskorn, check, bort med bergen. Blåser vindar bort med skiten, Gud är god, men jag är liten. Men till sin avbild har han skapt mig. Herren repar ställ er, res dig.

Be å få och sök o finn andemakter. Bort försvinn! Vakna drömmar, dags att sova, höjer dosen pumpar klåda, 02:20 tack för dagen. Halleluja tom är graven.

#405

I BÖRJAN AV HEMLÖSHETEN, DEL 2.

Efter att jag var tvungen och sticka från min kompis som var berusad och aggressiv, tvingades jag på nytt att sova på gatan och på parkbänkar. Jag blev ofta rånad, vaknade vid 04-tiden och då var alla pengar jag jobbat ihop borta. Då åkte jag till social-

tjänsten i Husby och berättade att även min telefon, id-kort, bankkort och allt var borta.

Jag fick avslag på allt, ingen som helst hjälp i min akuta situation. Då åkte jag till Klaragården som ligger vid Medborgarplatsen. Där träffade jag min vän som lånade mig pengar. Jag ville äta där, men dom hade inte mycket mat så personalen sade att det inte räcker till alla. Det var tur att min kompis kunde låna mig pengar så jag kunde få äta något. Trots nekad akuthjälp från socialtjänsten, emot Socialtjänstlagen och att jag var ett hemlöst brottsoffer så fortsatte jag ändå arbeta.

Nästa dag träffade jag en tjej genom min kompis som hade lägenhet på Södermalm. Vi åkte hem till henne, jag sade att jag var hemlös och då var hon snäll

och lät mig sova en natt där. Hon hade tyvärr också alkoholproblem. Nästa dag gick jag ändå och jobbade klockan 05.00 igen. När jag tänker tillbaka på den tiden av mitt liv så förstår jag inte ens hur jag orkade. Lönen var dessutom jättelåg för så hårt arbete.

Efter jobbet ringde jag till tjejen från Klaragården och frågade om jag igen kunde få sova hos henne. Hon sade att jag var välkommen. Hon hade sin kille boendes med henne hemma också. Jag städade och diskade alltihopa. När jag hade diskat klart så fortsatte hon säga till mig att jag skulle göra olika saker.

Då jag var helt slut sade jag till sist till henne: "Nej, nu har jag semester".

Toini, Klarabergsgatan

Hertz
Let's Go!

Är man stor måste man vara snäll

Som Sveriges största biluthyrningsföretag har vi ett ansvar. Hertz har de senaste åren stöttat Maskrosbarn – en organisation som stöttar barn vars föräldrar som har ett missbruk, en psykisk sjukdom eller som utsätter dem för våld.

Läs mer på maskrosbarn.org

Rädd för att säga nej? Oro och rädsla hör inte hemma i en relation.

Kvinnofridslinjen ger stöd till dig som utsatts för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld. Alla oavsett ålder kan kontakta oss och du är anonym. Du kan ringa eller chatta.

116 016

kvinnofridslinjen.se

 116 016
Kvinnofridslinjen

Illustration: **LO**

SNÄLLA HÅLL UT

Jag höll i dig i min famn. Jag lärde dig gå, jag höll dig i hand.
Du lät mig se dig le, du fick mitt hjärta smälta som gelé.
Perfekt på alla sätt och vis,
du e stoltheten i mitt liv.
Jag såg dig skratta av lycka,
du har givit mig största gåvan när du föddes in i mitt liv.
Tackar dig för all vår tid tillsammans,
vill bara återigen få vara din mamma på heltid.
Resan är påbörjad.
Jag lovar, vi ska fara dit igen men allt har sin tid. Tiden dit
hoppas jag vi ska kämpa mindre, min prinsessa.
En vacker dag, vi måste, jag har lovat. Jag fick sedan
släppa taget, soc gav mig endast det valet, men valet
var aldrig mitt, förlåt mig om det går. Begär inget av dig
min dotter, min flicka, min tjej. Mitt barn. Älskar dig all
the time 4 life
Din mamma

Nadja

DIGITAL UTSTÄLLNING

Den tänkande handen

H.M. KONUNGENS STIPENDIETÄVLING
FÖR UNGA TECKNARE

2025

VÅRUTSTÄLLNING
Kungligaslotten.se
25 APRIL – 25 JUNI

Har din partner gått över gränsen? Vi lyssnar om du vill berätta.

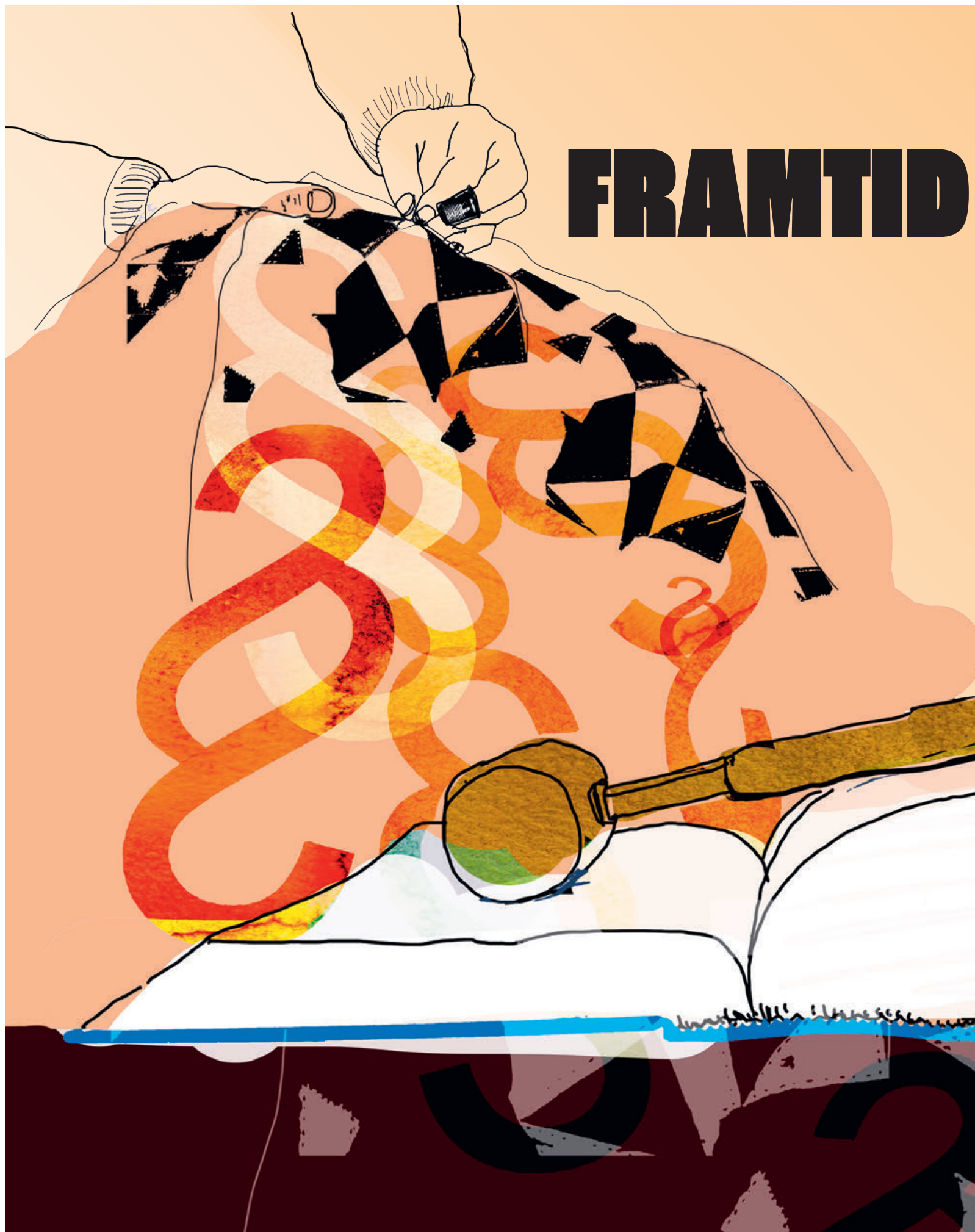

Stödlinjen för män ger stöd till dig som utsatts för hot och våld
i en nära relation eller för sexuella övergrepp. Alla oavsett ålder
kan kontakta oss och du är anonym. Du kan ringa eller chatta.

 020-80 80 80 stodlinjenforman.se

 020-80 80 80
Stödlinjen för män

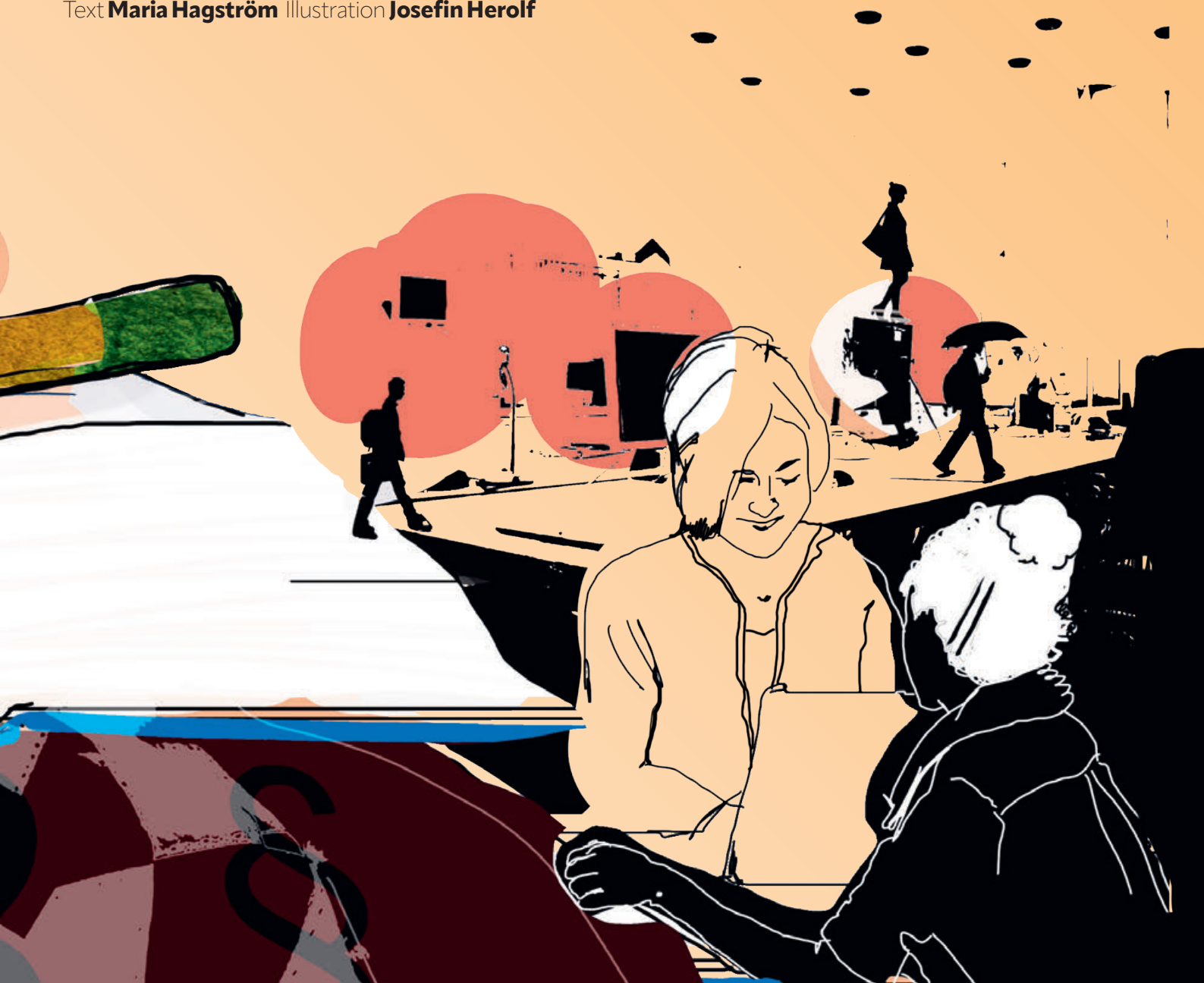
FRAMTID

ENS SOCIALTJÄNST

I sommar skrotas den 40 år gamla socialtjänstlagen och ersätts med en modernare. Socialtjänstens arbets sätt ska förändras – vara mer förebyggande och bygga på evidens. Och trösklarna ska sänkas. Förändringen är efterlängtd, men det finns också en oro att det bara bli fina ord på papper – om resurser saknas.

Text **Maria Hagström** Illustration **Josefin Herolf**

I framtiden ska socialtjänsten ut från kontoren, vara tillgänglig och jobba mer förebyggande och uppsökande. Vara mer "framåtlutad" och söka möjligheter att erbjuda insatser, än som det ibland kan vara i dag – hålla emot.

Den största omställningen av socialtjänsten arbete på över 40 år – så beskrev socialtjänstministern lagförslaget som nu har röstats igenom. De politiska partierna har varit ovanligt enade – den gamla socialtjänstlagen hade för många år på nacken. Över fyra decennier. Skriven i en annan tid. Den fungerade inte längre och följdes inte.

Socialtjänstlagen, SoL, är i grunden en rättighetslagstiftning. Den handlar inte om vad medborgarna inte får göra, den handlar om vad samhället kan göra för dem.

– Men det har blivit för mycket att individen själv ska kräva sin rättighet. Jag vill se att socialtjänsten kliver in mer i sin skyldighet och söka möjligheten att ge stöd och hjälp, än söka möjligheten att avslå. Ekonomin hade blivit för drivande och styrande, säger socialrättsjuristen Monica Engström som deltog i utredningsarbetet av lagen.

– Den nya lagen kräver ett förändrat förhållningssätt. Socialtjänsten ska i större utsträckning vara framåtlutad, i stället för att hålla emot. Man får inte glömma att människor ska ha drägliga och goda levnadsförhållanden.

Från och med juli gäller en ny socialtjänstlag, uppdaterad, förändrad och språkligt moderniserad – som att "skall" har bytts till "ska" och "missbruk" ersatts med "skadligt bruk eller beroende". När den förra lagen inte innehöll kunskapskrav så kräver den nya att insatser bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet. Och framtidens socialtjänst ska jobba mer förebyggande och vara lätt att nå.

Stockholms social- och trygghetsborgarråd Alexander Ojanne (S) säger att han är väldigt positiv till reformen.

– Det finns också en stor längtan bland dem som jobbar inom socialtjänsten. En del har säkert väntat på det här sen 80-talet.

Den gamla lagen var ett resultat av en tillväxttid. I slutet av 60-talet började livliga diskussioner om socialvården ta fart – Sverige behövde en socialtjänstlag.

– Starka krafter, framför allt Sveriges socialchefer, drev på. De ville modernisera och

samla socialvården, och "vård" skulle ersättas av "tjänst", berättar Martin Börjeson, docent i socialt arbete vid Marie Cederschiöld högskola.

– Det fanns en kombination av radikal kritik och framtidsoptimism. Det var inte: gör upp och riv ner, utan bygg ut och bygg mer!

Utredningar pågick under större delen av 70-talet och 1982 trädde SoL i kraft. Men lagstiftningen klarade inte av att lösa alla frågor och konflikter, menar Martin Börjeson. Till exempel förblev tvång inom missbruksvården en diskussion: Hur fria får folk vara? När ska samhället kliva in? Inte heller löstes frågan kring vilka krav som skulle ställas för att få bistånd.

– Har mycket får man strula till det? När ska man ta sig själv i kragen? Det är ytterst en politisk värderingsfråga. De frågorna lever kvar och spökar än i dag. Socialtjänsten blev inte färdig då och den kommer väl aldrig att bli det, säger Martin Börjeson.

Efter att den gamla lagen trädde i kraft har samhället gått igenom förändringar.

– Nittiotalskrisen ledde till diskussioner av åtstramning, nedskärningar och konkurrensutsättning av offentlig sektor, säger han.

"DET HAR BLIVIT FÖR MYCKET ATT INDIVIDEN SJÄLV SKA KRÄVA SIN RÄTTIGHET."

Monica Engström, socialrättsjurist.

FÖRÄNDRINGAR I SOCIALTJÄNST- LAGEN

- Socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara lättillgänglig.
- Arbetet ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.
- Socialnämnden kan erbjuda vissa insatser utan individuell behovsprövning.
- Socialtjänsten ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet
- Vissa bestämmelser omformuleras i enlighet med barnkonventionen.

8

miljarder kronor skjutet staten till i bidrag till landets kommuner för omställningen till den nya socialtjänstlagen, till och med 2028.

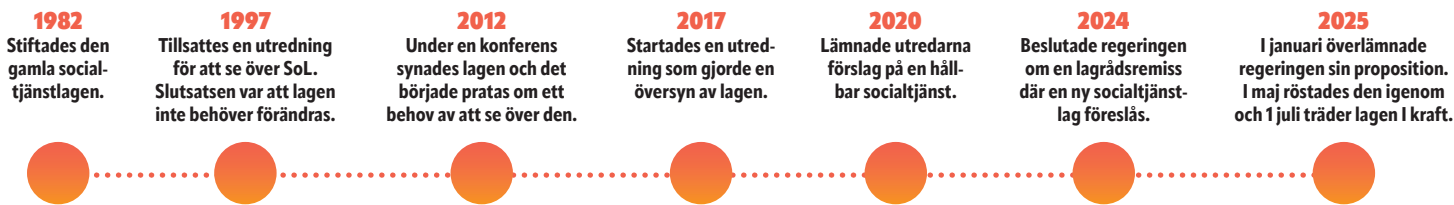
Ytterligare 1,7 miljarder kronor skjutet staten till i bidrag till landets kommuner för omställningen till den nya socialtjänstlagen, till och med 2028.

FÖRDELNINGEN

Av medlen fördelas ett fast belopp om **730 000 kronor** till varje kommun med färre än **100 000 invånare**, vilket ska motsvara arbetskraftskostnaden för en socialsekreterare.

För kommuner med **100 000 invånare** eller fler fördelas **730 000 kronor per 100 000 invånare**. Därutöver tilldelas kommuner medel i förhållande till antalet invånare.

Statsbidraget för att utveckla arbete med att förebygga brottslighet fördelas **50%** utifrån befolkning och **50%** utifrån andelen av alla anmälda brott per **100 000 invånare**.

Det tillkom allt eftersom nya bestämmelser i SoL.

– Lagen var till slut som ett lapptäcke. Idén om en helhetssyn hade vi i praktiken gått ifrån.

Var det dags att skrota socialtjänstlagstiftningen? Frågan ställdes under en konferens i början av 2010-talet. Ett par år senare började regeringen ta fram direktiven till den utredning som skulle se över SoL och svara på frågan: är det lagen som är problematisk eller är det att vi inte följer den?

Martin Börjeson, som också har skrivit boken *Framtidens socialtjänst – Ett icke önskvärt remissvar*, är kritisk till utredningsarbetet.

– De fick inte tydliga direktiv. Politikerna var dåliga på att formulera vad de vill med socialtjänsten. Hur långt sträcker sig socialtjänstens ”yttersta ansvar”?

Trots att han önskat mer av utredningen kan han nu se att många kraftsamlar inför att nya lagen ska bli verklighet, att den skapar möjligheter.

– Då kan jag inte sitta på läktaren och sura när folk försöker göra bättre. Om den nya lagstiftningen gör att folk får ny energi, då är det ju positivt. Det kan bli nåt bra av den här lagen. Men om vi bara nöjer oss med ett riksdagsbeslut, då kommer det inte att göra jättestor skillnad.

Att lagen betonar att arbetet ska vara kunskapsbaserat, tycker han är bra. Och egentligen borde vara självklart. Likaså ser han det som positivt att det nu ska gå att erbjuda vissa tidiga insatser snabbt utan att en behovsbedömning ska genomföras, och därmed slippa långa utredningar.

– Socialtjänsten är inte nåt snabbköp, men förhoppningsvis kan vi nu komma ur den låsning som har varit så hopplöst byråkratiskt och kostat en massa resurser utan att alltid vara till hjälp.

Monica Engström, i dag socialrättsjurist på Akademikerförbundet SSR, var huvudsekreterare under utredningsarbetet som påbörjades 2017. Direktiven från regeringen var bland annat att minska mänskligt lidande och utanförskap och öka möjligheten till tidigare insatser.

– Vi hade också med oss att tillit behöver byggas för att nå människor, bland annat personer i hemlöshet. Vi har ett problem att det finns människor som har en allvarlig social problematik men saknar förtroende för socialtjänsten.

Samtidigt stod det i direktiven att de förslag som utredarna lämnar inte får generera nya kostnader i socialtjänsten.

– Det gjorde att vi var ganska bakbundna, säger hon.

Tre år senare levererade de betänkandet.

– Då gjordes inte vägen direkt. Det var inte många som tyckte att wow, här kommer nya socialtjänstlagen, vad bra!

Men nu, några år senare, upplever hon att tonen har förändrats.

– Det känns som att folk har gått från att vara skeptiska till att nu ha en övertro på vad lagen ska innebära. Lagen i sig kommer inte att åstadkomma förändringen, den måste göras i kommuner för att den ska ge effekt. Risker är annars att det stannar vid tjugiga och välformulerade mål, men att verkligheten ligger långt ifrån det, om att man inte är beredd att betala.

För trots att utredningen inte skulle öka socialtjänstens kostnader, kommer omställningen till den nya lagen vara kostsam.

I Stockholms stad pågår förberedelser för fullt inför att implementera lagen. Rebecca Hedenstedt är projektledare för omställningen.

– Vi har satt igång ett stort arbete. Sånt här tydligt fokus att utveckla socialtjänsten har inte funnits på lång tid. Förändring är inte alltid enkelt, men många är måna om att vi ska nå dit. Det finns en otrolig kraft, säger hon.

Trösklarna till socialtjänsten ska sänkas och

SÅ PÅVERKAR LAGEN HEMLÖSA

Det är svårt att i nuläget veta exakt hur lagen kommer att påverka människor, men socialtjänstens arbete ska bland annat handla om att skapa förtroende, tillit och bli mer tillgänglighet. Det kan påverka människor som lever i hemlöshet.

Kommunen ska satsa ännu mer på uppsökande verksamhet och att det ”krokar ihop” med myndighetsutövningen som kan erbjuda rätt stöd och hjälp.

Insatser ska bygga på evidens. En boendemodell

som gör det är Bostad först, där forskning visat på bra resultat, vilket kan leda till att det satsas ännu mer på Bostad först.

Lagen säger också att vissa insatser kan ges utan individuell behovsprövning, vilket innebär mindre byråkrati och snabbare insats. Det skulle kunna handla att personer med skadligt bruk eller beroende enkelt får stöd och behandling direkt när ”motivationsfönstret” är öppet. En låg tröskel in, i stället för att socialtjänsten

först ska utreda, bedöma och besluta, med resultatet att en persons motivationsfönster hinner stängas.

Lagen trycker även på mer förebyggande arbete och där kan allt från att barn fullföljer sin skolgång till att människor inte utvecklar narkotikaberoende vara förebyggande för att hamna i hemlöshet.

Källa: Enligt socialrättsjuristen Monica Engström och social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne.

”SOCIALTJÄNSTEN ÄR INTE NÅT SNABBKÖP.”

Martin Börjeson, docent i socialt arbete.

samtliga nuvarande insatser ska ses över – håller de måttet för vad den nya lagstiftningen kräver?

– Allt vi erbjuder ska vara evidensbaserat eller åtminstone utifrån beprövad erfarenhet, säger social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne.

Lagen kan leda till att ännu mer forskning utförs, men han poängterar att socialt arbete kan vara svårt att forska på.

– Ta Järva till exempel. Skjutningarna går ner, skolresultaten går upp. Men vilken insats är det som har gjort det? Är det hembesöksprogrammen? Fältassistenterna? Föräldrastödsutbildningarna? Den socioekonomiska viktningen av skolpengen? Ofta görs flera insatser samtidigt och då blir det svårt att få tydlig evidens.

Han tycker också att det kommer dubbla signaler från rikspolitiken.

– Både till höger och vänster är det just nu som en popcornmaskin gällande repressiva åtgärder som man vill kasta in i socialtjänsterna. Vi får dubbla signaler: vi ska jobba evidensbaserat och förebyggande, men också med sånt som absolut inte har evidens. Repressiva inslag går emot intentionen med nya socialtjänstlagen.

Framtiden kommer att innebära ett förändrat arbetssätt för socialtjänsten, en kulturförändring.

– Vi behöver i större grad komma ut från våra kontor och vara där

målgrupperna finns, oavsett om det handlar om missbruk, prostitution, gängkriminalitet eller andra sociala problem, säger Alexander Ojanne.

En av de stora utmaningarna är resurser. Regeringen har meddelat att staten lägger 8 miljarder på omställningen.

– Men fördelat på 5 år och 290 kommuner blir det inte så mycket pengar. Det täcker inte de behov vi faktiskt har i Stockholms stad.

För ett år sedan tilldelades landets kommuner en summa pengar för att förbereda implementeringen av lagen. Alexander Ojanne trodde att Stockholms stad skulle få 18,7 miljoner kronor av potten, med tanke på kommunens stora befolkning.

– Men i stället fördelade man ut pengarna platt. Vi fick 650 000 kronor i Stockholms stad. Hur ska vi förbereda en implementering av en sån här stor lag för 650 000? Så illa var det i fjol.

Alexander Ojanne vet inte exakt hur mycket statligt stöd Stockholms stad får de kommande åren.

– Vi hoppas att vi åtminstone får tio procent eftersom vi är tio procent av Sveriges befolkning. Men även då är det för lite resurser. Vi behöver skjuta till egna, säger han och tillägger att han i nuläget inte vet om Stockholm klarar att implementera lagen fullt ut.

– Jag skulle vilja att man från nationellt håll hade lite mer självförtroende i att det här kommer att bli bra. Ha mer is i magen. Det här är steg i rätt riktning. Vi kommer att jobba mer rätt än tidigare och det får effekter. Det kommer inte ske en jätteförändring med ett magiskt trollspö den första juli, men det är då resan på riktigt börjar.

Monica Engström håller med om att pengarna som staten skjuter till inte är tillräckliga.

– Socialtjänsten är redan i dag en ansträngd verksamhet. Socialtjänsten är ett kommunalt ansvar, absolut, men i den förändrade styrningen och omställningen borde regeringen

Socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall.

”En historisk stor satsning”

Regeringen har beslutat om ett statsbidrag på 8 miljarder kronor för att stödja kommunernas omställning till den nya lagen fram till 2028.

– Därutöver ett statsbidrag på 1,7 miljarder för omställningen i det brottsförebyggande arbetet. Sammantaget är det en historiskt stor satsning på socialtjänstens område, säger socialtjänstministern Camilla Waltersson Grönvall Öckerö (M).

Hon påpekar att kommunerna har ansvar för socialtjänstens verksamhet, vilket inkluderar finansiering, och att den nya socialtjänstlagen är tänkt att ge dem förutsättningar att arbeta på ett ekonomiskt effektivare sätt, bland annat genom att nå berörda vuxna och barn i ett tidigare skede och mindre utredningskostnader.

Hur fördelas statsbidraget för omställningen?

– Det är viktigt med en fördelning som utgår ifrån olika kommungruppers förutsättningar. En fast del ska ge samtliga kommuner förutsättningar för att delta i förändringsarbetet. Medel tilldelas även i förhållande till antalet kommuninvånare.

I fjol fick Stockholm samma belopp som mindre kommuner, varför?

– Det förberedande året 2024 beslutades om ett fast belopp till varje kommun. Även mindre kommuner behövde ges förutsättningar för läges- och behovsanalyser samt planera inför den nya lagen. Det krävde ett fast belopp.

gå in med mer pengar. Mycket mer.

Hon påpekar att när det förebyggande arbetet ger effekt så kommer det att kapa andra samhällskostnader.

– Och mänskligt lidande, det går ju inte ens att räkna hem i kronor och ören, säger hon.

– Kan vi använda våra skattepengar på ett bättre sätt genom att komma in tidigt och jobba förebyggande, innan en problematik är etablerad eller försvårad, och därmed minska de dyrare insatserna och lidande – då ska vi ju göra det. Allt annat är oförsvarbart.

Hur rimligt är det att omställningen lyckas och arbetet förändras?

– Många aktörer är med på tåget och det gör att jag för tillfället känner hopp om att det här verkligen kan leda till nånting, men det bygger på att man orkar hålla i och hålla ut – över tid. ■

Överdoser. Anhöriga kämpar för att fler ska ha naloxon. Vill se ökad kunskap om det receptfria läkemedlet – för att rädda liv.

DET LIVRÄDDANDE läkemedlet naloxon, som kan häva opioidöverdoser, blev för ett år sedan receptfritt. Men informationen om det har varit långt ifrån tillräcklig, anser BARO, Brukaranhörigas Riksorganisation, som jobbar för anhöriga till människor som brukar illegala eller legala substanser. I en kampanj vill de göra både anhöriga och allmänheten mer medvetna om att naloxon som nässprej går att köpa receptfritt på apotek, och ingår i högkostnadsskyddet.

– Det är inte bara en viss grupp som behöver ha tillgång till naloxon. Det är oerhört

viktigt att alla som i sin närhet har människor som använder opioider har kunskap om och tillgång till naloxon, säger Christine Sander, vice ordförande för BARO.

Organisationen har skickat ut närmare hundra brev med broschyrer till bland annat anhörigkonsulenter, akutboenden, socialkontor och organisationer. Kampanjen består också av föreläsningar och workshops.

– Då har vi också med oss naloxon som man kan känna och titta på, och vi berättar hur man häver en överdos. Vi får en del frågor, som hur man ska veta om det är en överdos. Men det kan aldrig

skada att ge naloxon, även om personen inte har en opioidöverdos.

I dag delar LARO-mottagningar och sprututbytet ut naloxon gratis till människor som använder opioider.

– Men det är inte alla som injicerar och besöker sprututbytet. Många tar piller som till exempel oxycontin och tramadol. Och en del röker fentanyl. Så man når ju inte gruppen som inte går till sprututbytet eller är inskriven på LARO. Om man tittar på statistiken så är det väldigt många som har gått bort av piller, säger Christine Sander.

Hon påpekar att det inte går att ge naloxon till sig själv och att det är viktigt att till exempel anhöriga har naloxon. Likaså anser BARO att det bör finnas på bibliotek, boenden, inom öppensjukvård och där hjärtstartare är placerade. Och att polis ska få möjlighet att ha naloxon med sig.

– Det är målet, men vi är inte där ännu. Vi har kämpat för naloxon i många, många år, säger hon.

Det har de gjort ända sedan organisationen bildades 2017. Ordförande Robban Widell hade då berättat på ett möte om sin dotter Bim.

– Hon hade ”dött” tre gånger och samtliga gånger räddats av naloxon. Och det var på grund av slumpen. En gång var det väktare som tog sig in på en offentlig toalett, en annan gång privatpersoner som hittade henne i en trappa och ringde räddningstjänst som gav naloxon. Jag hade förstått hur viktigt naloxon var, annars hade hon varit död.

Då bestämde de sig för att de måste offentliggöra vikten av en spridning av läkemedlet.

– För att det verkligen räddar liv.

”Hon hade ”dött” tre gånger och samtliga gånger räddats av naloxon.”

Christine Sander

Robban Widell

CLAUDIO BRESCIANI

AVBRUKARFÖRENINGEN fick anhöriga i BARO också en ”näve” naloxon, så att de kunde ha det i fickan eller väskan.

– Vid ett tillfälle såg jag en man på perrongen i Skarpnäck som föll ihop. En spruta låg kvar bredvid och han blödde från ena handen. Jag kunde ge honom naloxon så att han vaknade till innan räddningstjänsten kom.

En hel del har hänt för att göra naloxon tillgängligt i samhället sedan BARO bildades, även om det gått långsamt, och en seger var att det började säljas på apotek.

– Men det är dyrt, fyra-femhundra kronor, och är en beställningsvara. Vi tycker inte att vi är framme vid målet än, säger Robban Widell.

Tyvärr slutade det tragiskt för hans dotter Bim, som även Situation Sthlm har intervjuat om just naloxon.

– Hon gick bort i vårt hem den 14 november 2019. Vi kom hem efter att ha handlat och gav henne naloxon och gjorde HLR. Räddningstjänsten kom och

injicerade naloxon. Men hon var redan borta. Det måste ges när det fortfarande finns liv. Det finns ingenting som tar tillbaka livet från döden, säger han och fortsätter:

– Det är obeskrivligt att vara med om det. Ens eget barn. Hon var 27 år. Jag kunde ha gett upp där, men eftersom jag vet att hon räddades till livet tidigare så har jag fortsatt kämpa. Och jag vet många som har räddats av naloxon, tack vare att folk haft det på sig. ■

NALOXON

■ Vid en överdos av opioider hämmas andningsreflexen, vilket kan leda till andningsstillestånd som i sin tur kan leda till hjärtstopp och död. Motgiftet naloxon tar bort opioidens effekt.

■ Effekten av naloxon är kortvarig. Det är oftast ett sätt att vinna tid tills en ambulans kommer fram.

■ Naloxon finns receptfritt på apotek för en kostnad på cirka 500 kronor, men ingår i högkostnadsskyddet.

Oro för nya starkare opioider

Situation Sthlm har skrivit om naloxon många gånger. För några månader sedan lyftes en oro för att nitazener ska få fäste på den svenska marknaden. Det hade redan dykt upp i falska läkemedelsförpackningar. Det finns också en oro över att naloxon biter dåligt på de oerhört potenta opioiderna.

– Men man ska ge naloxon ändå och du kan behöva ge flera doser. Här kommer ju också vik-

ten av att alltid ringa 112 vid en överdos. Många gör inte det av rädsla för att åka dit för ringa narkotikabrott i och med att polisen kan vara först på plats, säger Christine Sander.

Robban Widell påpekar att naloxon

inte framställdes som ett motmedel till opioidöverdos, utan att det visade sig ha den effekten.

– Om de här andra substanserna riskerar att spridas, som naloxon inte verkar bra på, då tycker jag att forskningen ska försöka framställa andra läkemedel. Vården måste också ha beredskap, för om det blir stort på marknaden och folk dör somflugor så måste vi ha försökt hänga med.

CAROLIN FRIEDLITZ

Ny bok ger socialtjänstens personal kraft att orka

Att arbeta med människor i utsatta situationer kan både vara meningsfullt och krävande. Men vad händer när jobbet börjar ta mer än det ger? När engagemanget tär på orken och det finns en känsla av otillräcklighet? I boken *Egenomsorg i socialt arbete – att bygga ett psykologiskt immunförsvar* skriver socionomen Mia Börjesson om att ta hand om sig själv, och hur, samtidigt som man hjälper andra.

– Min bok bygger på tanken att vi kan bygga ett psykologiskt immunförsvar. Det kan inte ta bort problem, hinder, påfrestningar eller stress, men det kan lindra deras effekter. Det ger oss

möjlighet att stanna upp, hämta ny kraft och gå vidare för att kunna fortsätta göra det vi finner meningsfullt, säger Mia Börjesson.

Boken, som främst riktar sig till personal inom socialtjänsten och andra människovårdande yrken, ger vägledning i att hantera arbetslivets påfrestningar och skapa en hållbar arbetsvardag.

Mia Börjesson utforskar bland annat begreppet psykosocialt medicinskåp. Hon lyfter även fram vikten av kollegialt stöd och gränsen mellan det professionella och det privata, med reflektioner, erfarenhetsbaserade metoder och praktiska exempel.

Varmprata för psykisk hälsa

Med initiativet Varmprat vill Mind lyfta samtalet mellan människor som motkraft till psykisk ohälsa.

Mind vill uppmuntra människor att i högre utsträckning se, lyssna och prata med varandra om livet och det som är viktigt för

oss på ett djupare plan.

Som hjälp har Mind skapat ”Varmpratskort”, en kortlek

med 43 tankeväckande och inspirerande frågor. Nu finns även digitala Varmpratskort med 24 varmpratsfrågor.

95

procent har förskrivningen av ADHD-medicin ökat på fem år för kvinnor 20–24 år. Men en stor ökning märks bland både kvinnor och män i takt med att allt fler diagnostiseras, enligt Socialstyrelsen.

494

ansökningar om avhysning av personer i Stockholms stad inkom 2024. Av dem blev 224 vräkta – lite färre än 2023. Men fler barn påverkades – 21 jämfört med 12 barn året innan.

ORD FRÅN GATAN

”Det är lite småruskigt på gatorna, men jag har klarat mig ganska bra.”

Säljaren Monica Eriksson intervjuad i # 271, april 2020. Där hon också berättade om hur hon på tre veckor förlorade möjligheten att stanna kvar i sitt älskade Frankrike.

HALLÅ

Lägesrapport från en säljare

MONICA ERIKSSON

Christopher Krantz med ett par Kalle Anka-tidningar från 40-talet som han fått av sin morfar.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

”Fint att se dig där vid rulltrappan och få en liten pratstund. Tyckte mycket om tidningen och de olika reportagen.”

”Senaste numret gav mig inspiration till att börja teckna, en dröm jag haft länge.

Nu har jag läst tidningen och kommer att lägga den i vår reception så andra också kan läsa den.”

”Alltid intressanta artiklar och perspektiv på Stockholm som inte går att hitta i vilken tidning som helst.”

”Mina barn kommer köpa den för de gillar Yung Lean.”

Alla svar förmedlas till respektive säljare.

Säljaren Petra tackar för köpen den här månaden och ser fram emot nästa månads försäljning.

ULF STOLT

”Målat Homer vid S:t Eriksplan”

Christopher Krantz har läst serietidningar så länge han minns. Från morfar har han fått några riktigt gamla Kalle Anka.

Hur länge har du läst serietidningar?

– Jag är ju född åttiofyra, så jag är uppvuxen med Knasen och Buster och Mad – den där lilla buspojken med stora smilet. Jag läste gamla Musse

Pigg. Jag tycker det är kul bara. Jag har kvar barnet i mig.

Är det text eller bild som fångar dig?

– Både och. Men mycket bilderna, hur väl det är tecknat, hur duktiga tecknarna är. De här Kalle Anka-tidningarna är från min morfar.

Tecknar du nåt själv?

– Ja. Jag målade grafitti, men nu är det bara på lagliga väggar.

– Grillen vid S:t Eriksplan, kommer

du ihåg att det var en Homer Simpson som höll i en varmkorv där? Vi fick göra en där – ”You want a hotdog?”. Det kom väktare och skulle ta oss när vi målade den, men vi ringde ägaren som sa att det var hans kiosk och att han gett oss lov. Så vi målade klart medan de bevakade oss så ingen störde oss. Men den nya ägaren tog bort den för några år sen.

EN SÄNG FÖR NATTEN

SITUATION
S T H L M

Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
Tel: 08-545 953 94
Mejl: herman@situationsthlm.se

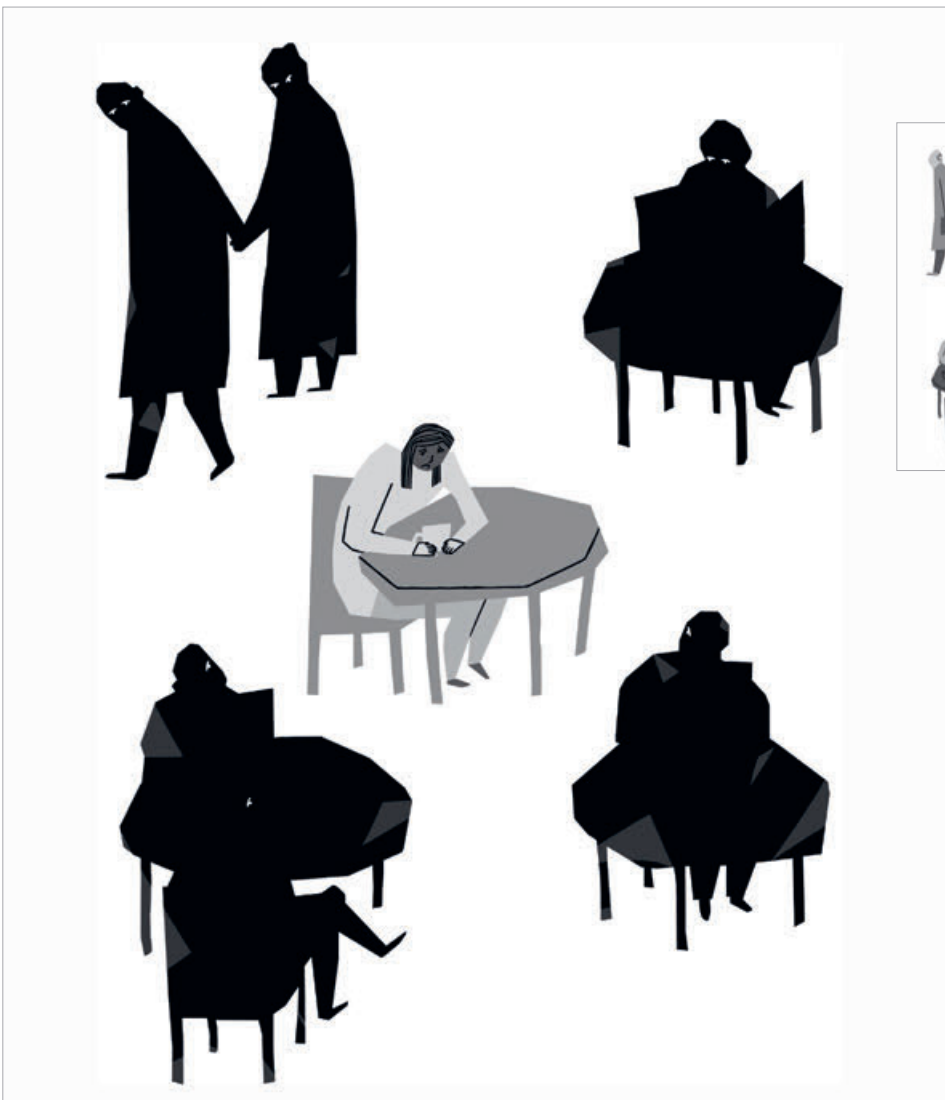
3dO arkitekter ab

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHIS MINNE

GUNHILD KREITZ

Illustrationer ur Gunhild Kreitz bok *Min andra värld*.

GUNHILD KREITZ:

”Visar hur depression kan kännas”

Min andra värld är en illustrerad bok av Gunhild Kreitz, om hur människors som känner sig deprimerade kan uppleva världen.

BOK Ibland är det svårt att förklara hur det känns, hur världen och omgivningen kan uppfattas av en person som har en depression. Det vill Gunhild Kreitz visa med sin bok *Min andra värld*, med illustra-

tioner som visar hur världen kan upplevas men också svårigheter man kan kämpa med i vardagen.

– Som många andra lever jag med depression och finner det ibland svårt att förklara eller få någon att förstå hur det kan kännas och vara. Jag skapade ”Min Andra Värld” för att förhoppningsvis få andra att känna sig mindre ensamma och få fler att

våga prata om sina känslor, säger Gunhild Kreitz.

I boksidorna finns utskärningar, eller hål, som gör att ena sidan visar ur den deprimerade människans perspektiv, och när bladet vänds blir det tydligt hur situationen eller omgivningen egentligen är. Till exempel följer man i två illustrationer en person som sitter i ett café. Först är

människorna runtom mörka och alla ögon är riktat mot personen, med texten ”det känns som att alla stirrar på en”. På nästa sida finns personen kvar men människorna runtom är upptagna med att fika, prata med en vän och läsa en tidning.

– Men det är upp till varje person att tolka bilderna hur de vill. Jag vill inte förmedla alla mina tankar utan vill med boken uppmuntra andra att berätta om deras.

Hur kom du på idén med utskärningarna?

– Jag har alltid tyckt om att teckna och uttrycka mig i bild och form och har experimenterat med olika medium. Att försöka förklara nåt så enkelt och tydligt som möjligt är nåt jag brinner för, och för mig personligen så var det här det tydligaste sättet jag kunde komma på att visa och förklara känslor på.

Boken är tänkt att kunna användas som diskussionsunderlag, hjälp vid kommunikation och självreflektion.

– Jag hoppas att boken får fler att våga prata, att våga höra av sig till närstående, hjälplinjer och sjukvården oavsett om de mår dåligt eller inte. Ibland behöver man bara någon att prata om livet med. Ur ett mer samhällsperspektiv så hoppas jag att ”Min Andra Värld” kan bidra till en lite mindre stigmatiserad bild av psykisk ohälsa genom att öppna upp till mer diskussion kring ämnet.

MARIA HAGSTRÖM

I föreställningen **[BLANK]** möter vi kvinnor som har kontakt med rättsväsende och socialtjänsten. Vissa har begått våldsbrott, andra sökt vård och skydd. Några är deras barn. Pjäsen är skriven av brittiska Alice Birch och består av 100 fristående scener som regissörer kan välja fritt från. På Dramaten, med regissör Maria Åberg, används 24 scener. Spelas till 27 september.

PRESSBILD

PARKTEATERN

Allt Omar Abdirizak har burit på

Musikern och poeten Omar Abdirizak berättar för första gången om egna erfarenheter av krig i *Allt som vi bär på*.

TEATER Under artistnamnet O! har Omar Abdirizak i mer än ett decennium dokumenterat svensksomaliers liv i Sverige. Det har resulterat i konst, filmer och musik. Nu tar han det vidare i teaterkonserten *Allt som vi bär på* under Parkteaterns paroll i sommar.

– Tanken var att göra föreställningar av berättelser jag samlat på, men i skrivprocessen så började mina egna minnen av flykt, frihet och krig välla ur mig, säger han.

Resultatet blev en teaterkon-

sert där hans texter varvas med musik som är hans tolkning av berättelser han fått genom åren.

– Jag har hållit på med det här i tio år och aldrig berättat om mig själv. Till en början kändes det skört och utlämnande.

Omar Abdirizak är född i Sverige, men i början av 90-talet åkte han med sin pappa till Somalia.

– Kriget började och vi var fast där. Två och ett halvt år senare åkte jag tillbaka till Sverige och min mamma.

Allt som vi bär på framförs 11 juni på Spånga IP, 29 juli på Hägerstensåsens amfiteater och som musikversion 27 augusti på Sergels torg.

MARIA HAGSTRÖM

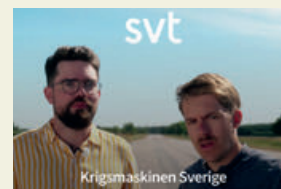
Solvalla blir drive-in-bio

FILM Stockholms filmfestival förvandlar Solvallas parkering till Nordens största drive-in-bio 4-8 juni. Filmklassiker visas under bar himmel på den 65 kvadratmeter stora bildskärmen och bilstolen, lådcykeln, bagageluckan eller pickup-flaket blir till en biofåtölj.

Filmljudet kan rattas in genom bilens radio. För cykelburna ingår låneradio och solstol i biljettpriset. Inför varje visning delas dryck och snacks ut.

Filmerna som visas är bland annat *Grease*, *The Matrix* och *The Wizard of Oz*.

MARIA HAGSTRÖM

PRESSBILD

När Sverige rustade för krig

DOKUMENTÄR Under kalla krigets mest intensiva tid var Sverige ett synnerligen välrustat land. Med ett av världens största flygvapen sett till landets storlek. Och hemliga försvarsplaner som övades men man hoppades aldrig behöva sätta i verket.

I SVT:s nya dokumentärserie *Krigsmaskinen Sverige* berättar Per Wallin och Mattis Bergwall från Krigshistoriepodden om en tid och en beredskap som sällan diskuteras. Sex trettiominutersavsnitt.

På SVT1 från onsdag 11 juni.

ULF STOLT

29

år, mellan 1925 och 1954, pågick Fogelstad kvinnliga medborgarskola på godset Fogelstad – ett självorganiserat och unikt bildningsexperiment för kvinnor, av kvinnor. Utställningen Komtemåtta 13 juni-10 augusti på Liljevalchs uppmärksammar den unika frizonen.

NY JAZZFESTIVAL PÅ ÅSEN

FESTIVAL Föreningen Enskedejazz tar jazzen till Hägerstensåsen. Stockholms nya jazzfestival bjuder på musik för både vuxna och barn i Hägerstensåsens medborgarhus, den 13-14 juni.

Här deltar bland annat Sara Aldén som

albumdebuterade ifjol med *There Is No Future*, där hon tillsammans med sin trio utforskar teman kring tidens gång, vår mänsklighet samt miljö- och jämlikhetsdebatten.

Agnes Darelid, vars album utsågs till Årets jazzdebut 2024, deltar

också, och Björn Lindberg tar musik komponerad för scenkonst mellan 2014 och 2024 från teater-scenen till ett fristående album och vidare till festivalen *Jazzen på Åsen*.

För barn finns konserten *Kraket Spektakel* möter *Madicken*, av Lisa

Grotherus och Albin Vesterberg, med musik och ramsor av Lennart Helsing och barnens favoriter från Astrid Lindgrens sagor i jazzig tappning. Till exempel jazzar Pippi Långstrump loss med Herr Gurka.

MARIA HAGSTRÖM

Som bekant har ingen atombomb detonerat i någon Stockholmsförort.

Juni 1961. Don Juan i Spånga, nattvardsvin och eventuell kärnvapenexplosion

SPÅRVÄGSSTYRELSEN beslutar att barnvagnar får köras även i de nedåtgående rulltrapporna i tunnelbanan.

500 stockholmsfamiljer ska samarbeta med försvarets forskningsanstalt i en undersökning om hur deras lägenheter påverkas av brand och strålning vid en kärnvapenexplosion. Mätningarna startar i slutet av sommaren. Beräknas ta en timma per lägenhet.

Fastighetsnämnden vill att Stockholms stad ber regeringen om en förlängning rörande tillståndet att expropriera 140 fastigheter på Nedre Norrmalm och Östermalm.

I det preliminära bokslutet för 1960 visar staden ett överskott på drygt 50 miljoner kronor.

”Grimstamannen” överfaller en 15-årig flicka i Hässelbyterrängen. Under två år har mannen förgripit sig på kvinnor i området

och signalement från kvinnorna gör att polisen tror att det är samma man.

Regalskeppet *Vasa* kommer förmodligen inte att tas ur Beckholmsdockan förrän tidigast i augusti, då stora mängder botten slam i fartygets hålskepp gör det tyngre att lyfta än man trott.

Nya regler för polisens användning av pistol – man får bland annat inte skjuta efter egendomsförbrytare. Och vid

jakt efter mördare, spioner eller en människa farlig för andra som flyr i bil, måste polisen tänka på riskerna med att skjuta verkanseld ur ett trafiksäkerhetsperspektiv.

600 BARN ÅKER med två extratåg från Östra station på väg mot Barnens Ö. Senare i veckan kommer drygt tusen barn till dit, som ska vara på sommarkollo i två månader.

För första gången landar fallskärmshoppare mitt i Stockholm, som en del av invigningen av Stockholms festspel.

Under det senaste läsåret har andelen skolpsykiatriska fall i Stockholm skolor ökat med 33 procent. Under läsåret var man uppe i 3 741 undersökningsfall.

Don Juan i Spånga – den 35-åriga bedragaren Maximilian Frantz Burghardt – häktas, misstänkt för att ha lurat sin svenska fru och hennes mamma på över en kvarts miljon kronor. För tre år sedan begick han liknande bedrägerier i Österrike.

Polisen upplever att många ungdomar driver runt i stan och riskerar att hamna i dåligt sällskap och exponeras för droger och kriminalitet. Under årets första tre månader har man tagit fler än hundra ungdomar till barnavårdsnämnden.

Alkoholhalten i nattvardsvinet sänks. Istället för ett sött starkvin på 17 procent ska man nu använda ett rött lättvin på 11 procent.

ULF STOLT

1842 Folkskola lagstadgas som den primära skolan för alla barn i Sverige där de erbjuds baskunskaper i olika ämnen. Efter 8 år i folkskola kan man läsa vidare på läroverk.

1998 Författaren och journalisten Per Anders Fogelström avlider. Han hedras några år senare med en terrass i sitt namn nedför sin bostad och skrivarlåda på Fjällgatan 30.

1709 Sverige och Karl XII besegras av ryssarna och Peter den Store vid Poltava. Händelsen brukar räknas som början på slutet av den svenska stormaktstiden, åren 1611-1721.

Ur arkivet: # 196, dec. 2013

Veronica Maggio har låtit sig vara precis så poetisk och högtravande som hon vill på fjärde skivan *Handen i fickan fast jag bryr mig*. 21 av Taxi Stockholms chaufförer har tomtedrätt i bilen och kan rycka ut och tomta i en halvtimme i mån av tid, **Iman Aldebe** designar Sveriges första polisslöja och **Erik Haag** är årets Lars Molin-stipendiat. Stadsarkivet har bygglovsritningar från 1700-talet samlade. **Charlie Christensens Arne Anka** firar 30 år med två nya böcker och det finns 10 000 skyddsrum i Stockholm som kan ställas i ordning på 48 timmar. **Naomi Pilgrim** debuterar med *No Gun*, **Alexander Salzberger** framför *Kicktorsken* på Elverket, **Kartellen** släpper *Ånger & Kamp, del 2*.

DETTA OM DETTA

Värt att veta om
vad som helst

Tungdykare

Kopparhjälm, viktplattor och blyskor

Vasaskeppet hittades av amatöraokeologen Anders Franzén 1956, dykningarna inleddes av arméns tungdykare på hösten samma år.

Tungdykare är hjälmkykare som går på botten och får sitt syre genom en slang och har förbindelse med ytan via telefon. Dräkten med kopparhjälm och viktplattor och blyskor väger cirka 100 kilo. Dykningarna på Vasa anses vara bland de första väldokumenterade tungdykningarna i världen.

Under bärgningen jobbade 36 tungdykare med att bärga skeppet, som låg på 32 meters djup. Det farligaste arbete dykarna gjorde var att spola ur de sex tunnlarna som gick under skeppet där vajrar drog som fästes vid pontoner som sedan sakta lyfte skeppet.

Vid grävandet av tunnlarna hittade tungdykarna många av de objekt – skulpturer, luckor, två kanoner, den tre meter stora galjonsfiguren – som föll av skeppet när det sjönk. Över tusen föremål hittades i och runt skeppet. Bland annat skelettdelar från människor som varit ombord.

Vasa bröt vattenytan 09.03 måndagen 24 april 1961. Anledningen till att bara tre av skeppets 64 kanoner hittades beror på att de bärgades redan på slutet av 1600-talet av dåtidens tungdykare med dykarklocka.

PÅ HÖRNET

En Stockholmare
mitt i steget

ARNE GYLTAY
I HÖRNET AV BRUNNSGATAN/
REGERINGSGATAN.

”Stockholm
är så rent
och vackert”

Du fimpade just ciggen, inte ofta man ser nån röka på gatan.

– Jag är från Belgien, där är det vanligare att folk röker på gatan, nästan alla röker. Det är stor skillnad mot här har jag märkt.

Jobbar du här i närheten?

– Jag jobbar på belgiska ambassaden som praktikant. Jag jobbar för nåt som heter hub brussels och har precis avslutat ett uppdrag och firar med lunch på krogen där, så jag gick ut och tog en cigg.

– Jag älskar Stockholm. Det är så rent och vackert, arkitekturen, stadsplaneringen.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Den tremånaders praktik som Arne Gyltay haft på ambassaden är klar i början av juni, då åker han hem till Bryssel igen. Vad han vill jobba med i framtiden vet han inte.

Rekordmånga akademiker är med i a-kassan.

Gör som över 790 000 andra och trygga lönen med Akademikernas a-kassa.

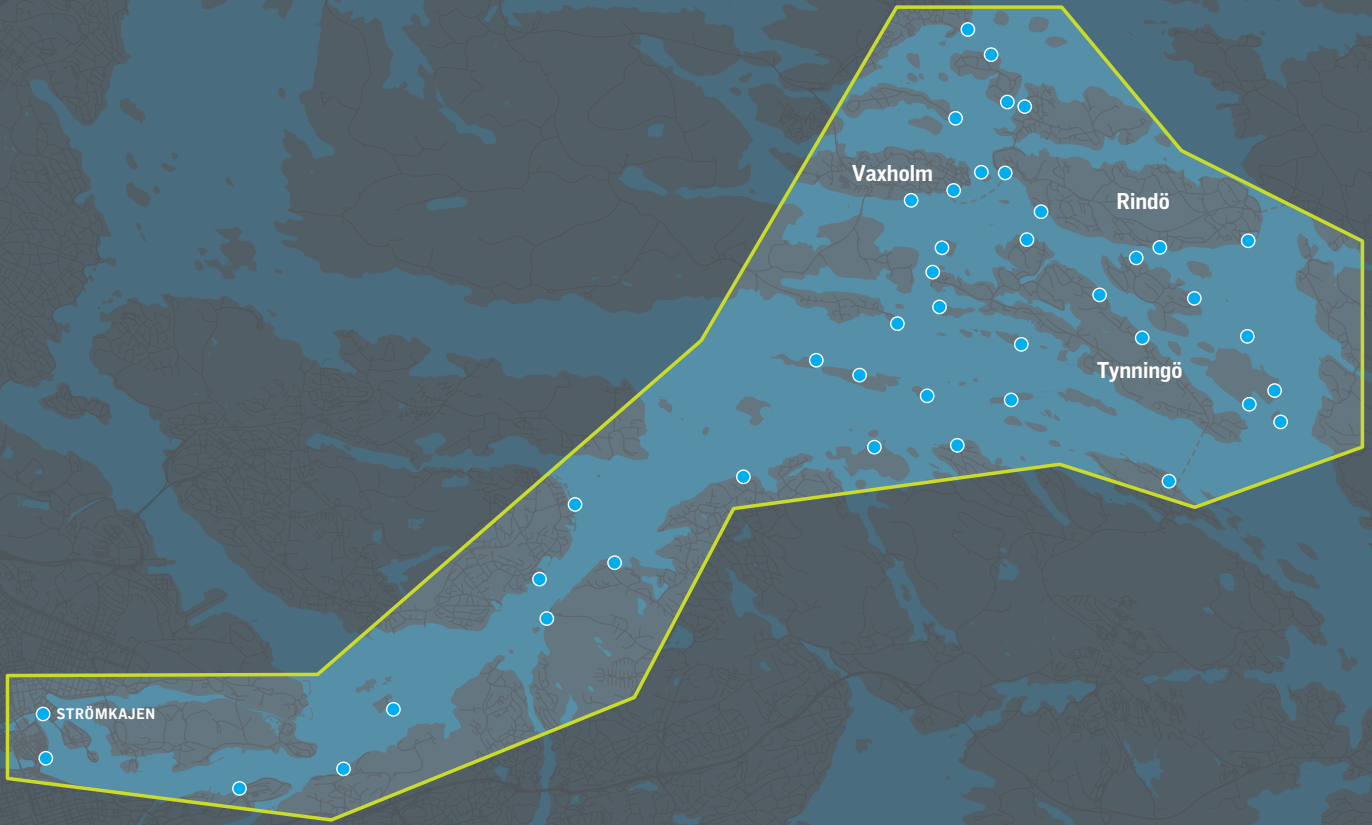

A-kassan är en **framtidsförsäkring**, med den kan du känna trygghet genom hela arbetslivet.

Om du känner dig lite osäker på omvärlden med kris, lågkonjunktur och räntor kan det vara tryggt att försäkra lönen. Hos oss kan man vara medlem oavsett yrke och bransch, anställd eller företagare.

**Akademikernas
a-kassa.**

Läs mer och blir medlem på
akademikernasakassa.se

Nu är din SL-biljett vatten värd.

Alla SL-biljetter gäller även på Waxholmsbolagets båtar mellan Strömkajen och Vaxholm med omnejd. Komplettera med biljett från Waxholmsbolaget vid skärgårdsresa utanför markerade området. På sl.se/skargard kan du läsa mer.